arazi
ideiak borobiltzen

ILUSTRAZIO ETA IRUDIGINTZA

Trazu lodiko ilustrazioak

Ukitu umoristiko bat daukate ilustrazio hauek. Heziketa programetan erabiliak, haurrentzako bidertuak dauden proiektuetan, baita familientzakoetan ere.

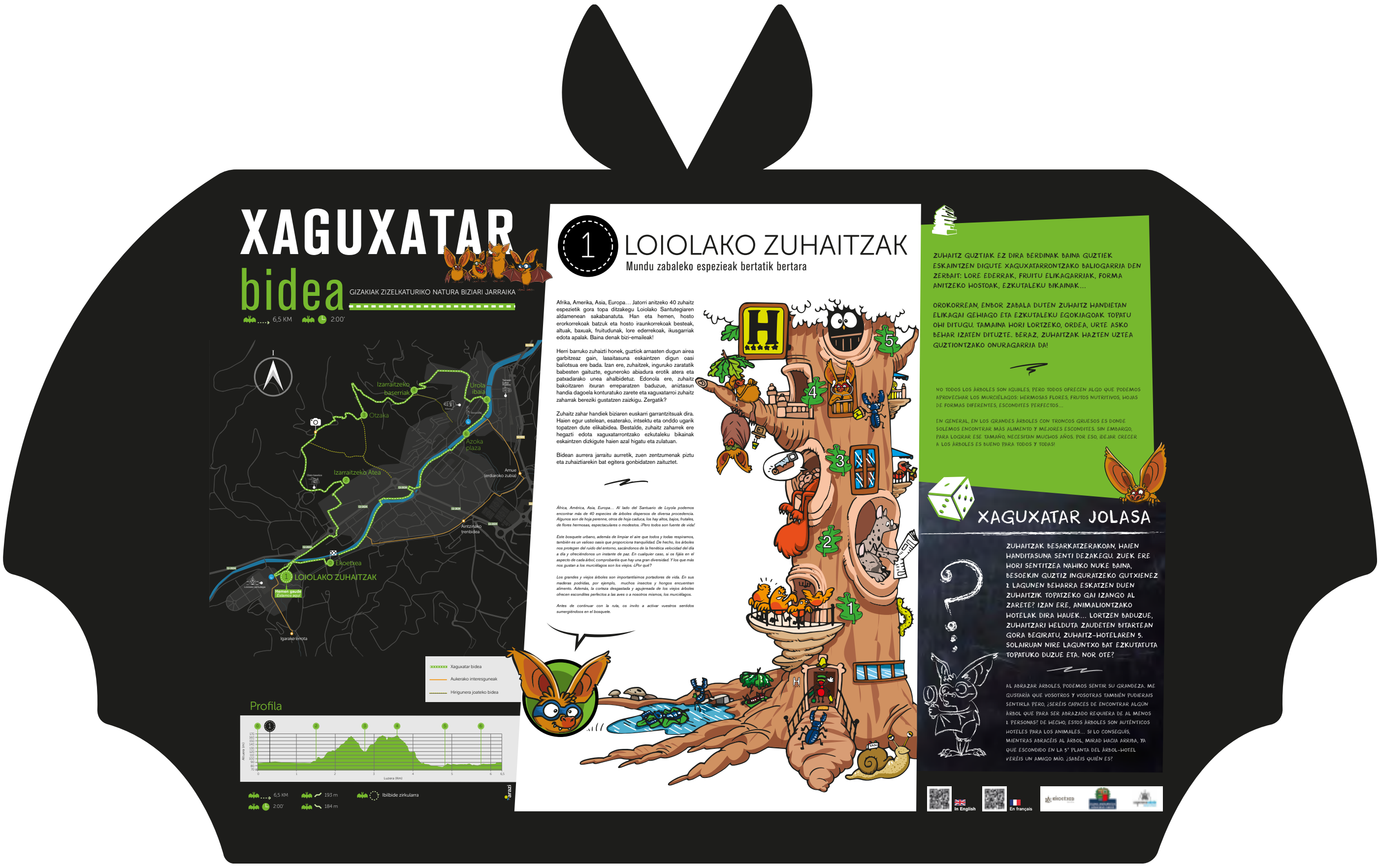

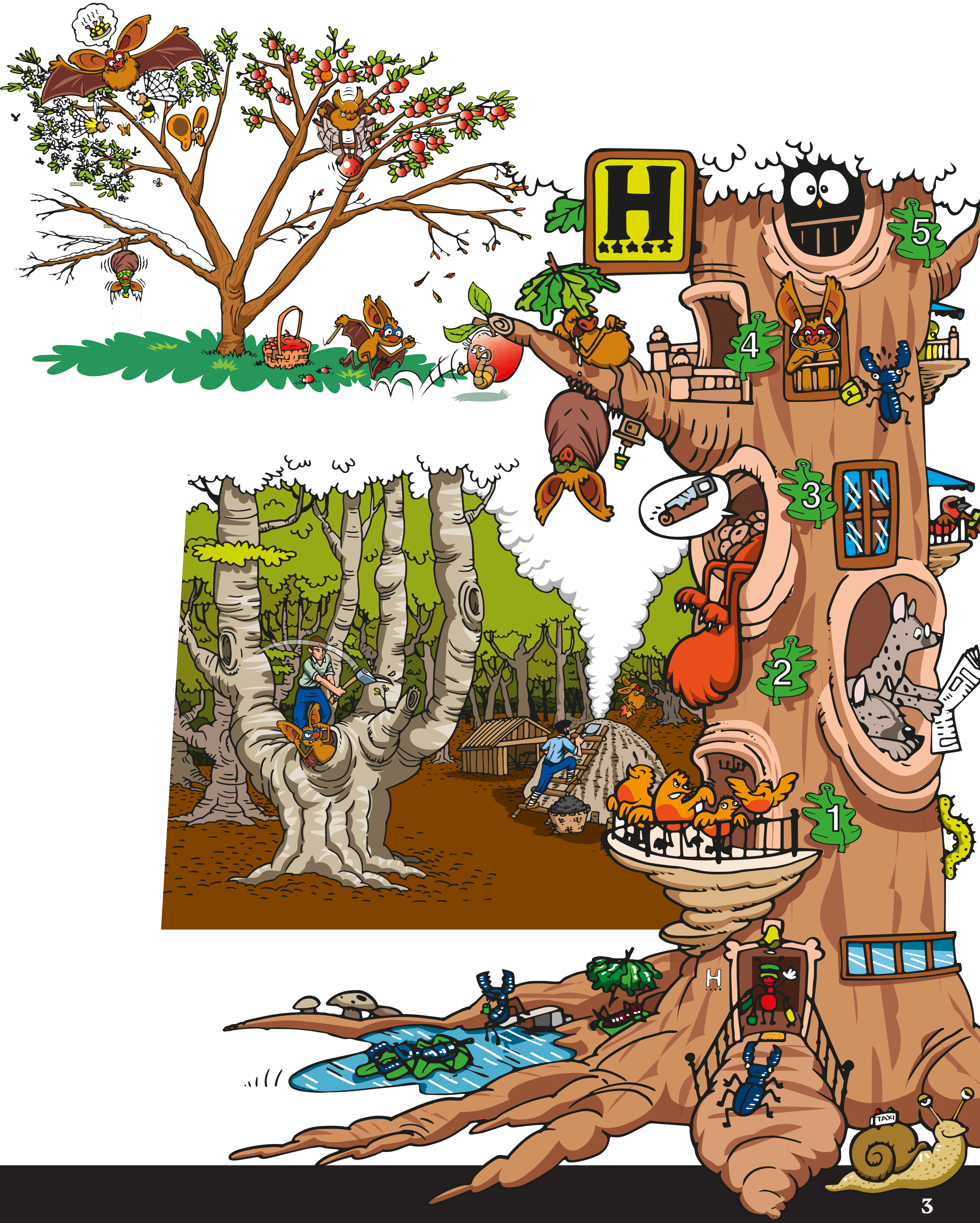
H
5
4
3
2
1
TAXI

Xaguxatarrekin ikasi
Aprende con los murciélagos
Xaguxatarrok oso leku anitzetan bizi gara, gutako bakoitzak leku ezberdinak gogoko baititu: kobazuloak, eraikin hutsak, zuhaitz zaharrak...
Los murciélagos vivimos en lugares muy diversos, ya que a cada uno de nosotros nos gustan sitios diferentes: cuevas, edificios abandonados, árboles viejos...
Atsedena lasai hartzeko, inork gogaituko ez gaituen zirrikituak erabiltzen ditugu, zuhaitz zaharren zulotxoak kasu.
Para descansar, elegimos lugares en los que nadie nos pueda molestar, como son las cavidades de los árboles viejos.
Zuhaitz zaharrak ez dira soilik gutako batzuon bizilekuak, hainbat ugaztun, hegazti, edota xomorrok ere bertan ezkutaleku ezin hobea topatzen dute. Horregatik, gure mendietan zuhaitz zaharrak egotea oso garrantzitsua da!
Los árboles viejos no son solamente morada nuestra, puesto que también varios mamíferos, aves o bichitos encuentran un refugio perfecto en ellos. ¡Por eso es muy importante que haya árboles viejos en nuestros montes!
BIZITOKIAK
HÁBITATS
Zuhaitz zaharretan barrena
Dentro de árboles viejos
Zuhaitzen enborretara gogor eusteko azazkal egokituak ditudala konturatu al zara? Izan ere basoan bizitzea gogoko dut, eta horregatik "azazkal luzedun basozalea" esaten didate koadrilan. Gure mendietako haritz, pago eta beste zuhaitz zaharrak galtzen baditugu, nik bezalako animalia askok bizitoki egokirik gabe geratuko gara. Zaindu ditzagun!
¿Te has dado cuenta de que tengo unas uñas especiales para agarrarme fuerte a los troncos de los árboles? Me gusta vivir en el bosque y por eso me llaman "la garra del bosque" en la cuadrilla. Si perdemos los robles, hayas y demás árboles viejos de nuestros montes, los animales como yo nos quedaremos sin hogar adecuado para vivir. ¡Protejámoslos!
1. Xaguxatarrok adar edo sabaietatik zintzilik ematen ditugu ordu asko, horretarako indarra izatea eta orekari eustea beharrezkoa zaigularik. Zure indarra eta oreka frogatzeko aukera duzu hemen!
1. Los murciélagos pasamos muchísimas horas colgados de ramas o techos. Para eso es imprescindible tener fuerza y el equilibrio. ¡Aquí tienes la oportunidad de demostrar tu fuerza y equilibrio!
2. Rokodromoan topatuko dituzun euskarri berezietaz baliatu zaitez horman gora eta behera ibili ahal izateko.
2. Utiliza los apoyos que encontrarás en el rocódromo para subir y bajar por la pared.
3. Mikado izeneko egituran elkarri loturiko 4 enborren gainean ibiltzeko aukera izango duzu. Orekari eusten saiatu eta ea erori gabe enborraren ertz batetik bestera zutik joateko gai zaren!
3. En el Mikado tendrás la oportunidad de andar sobre 4 troncos unidos entre sí. Trata de guardar el equilibrio y demuestra que eres capaz de caminar desde un extremo hasta el otro sin caerte!
Jolastu lagunekin
Juega con tus amigos y amigas

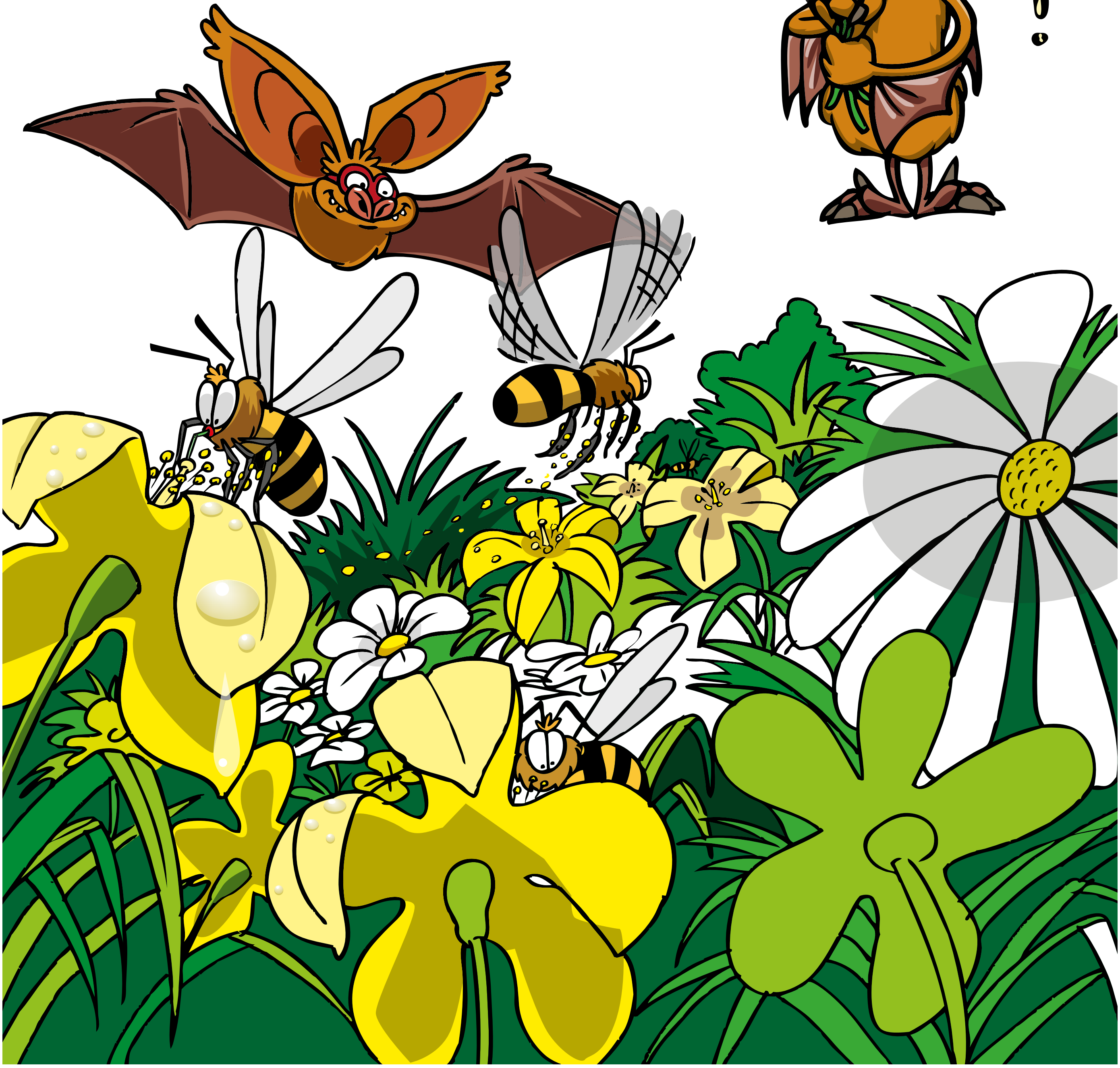

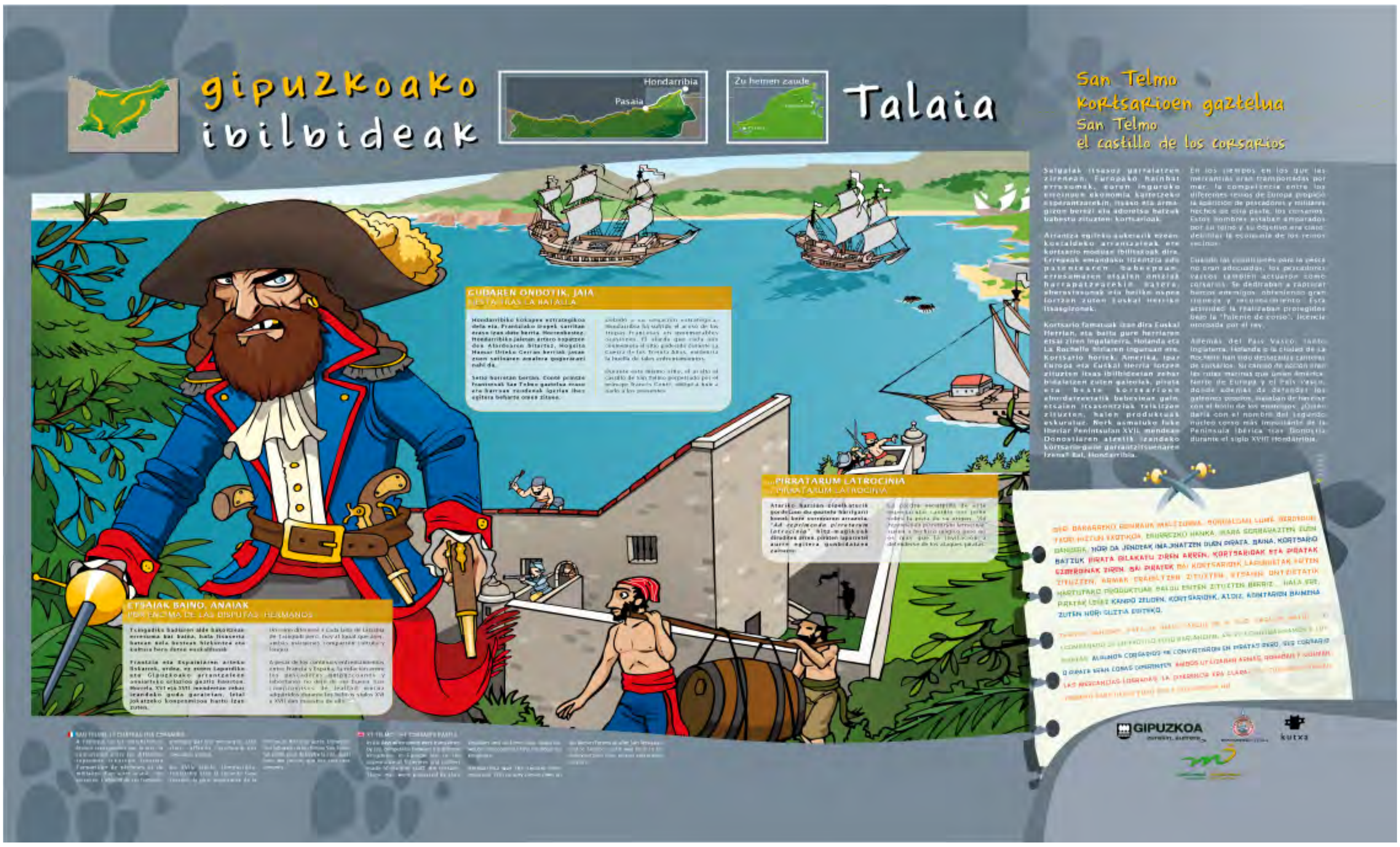
gipuzkoako
ibilbideak
Hondarribia
Pasaia
Zu hemen zaude
Talaia
San Telmo
kortsarioen gaztelua
San Telmo
el castillo de los corsarios
GUDAREN ONDOTIK, JAIA
PIRRATARUM LATROCINIA
ETSAIAK BAINO, ANAIAK
GIPUZKOA

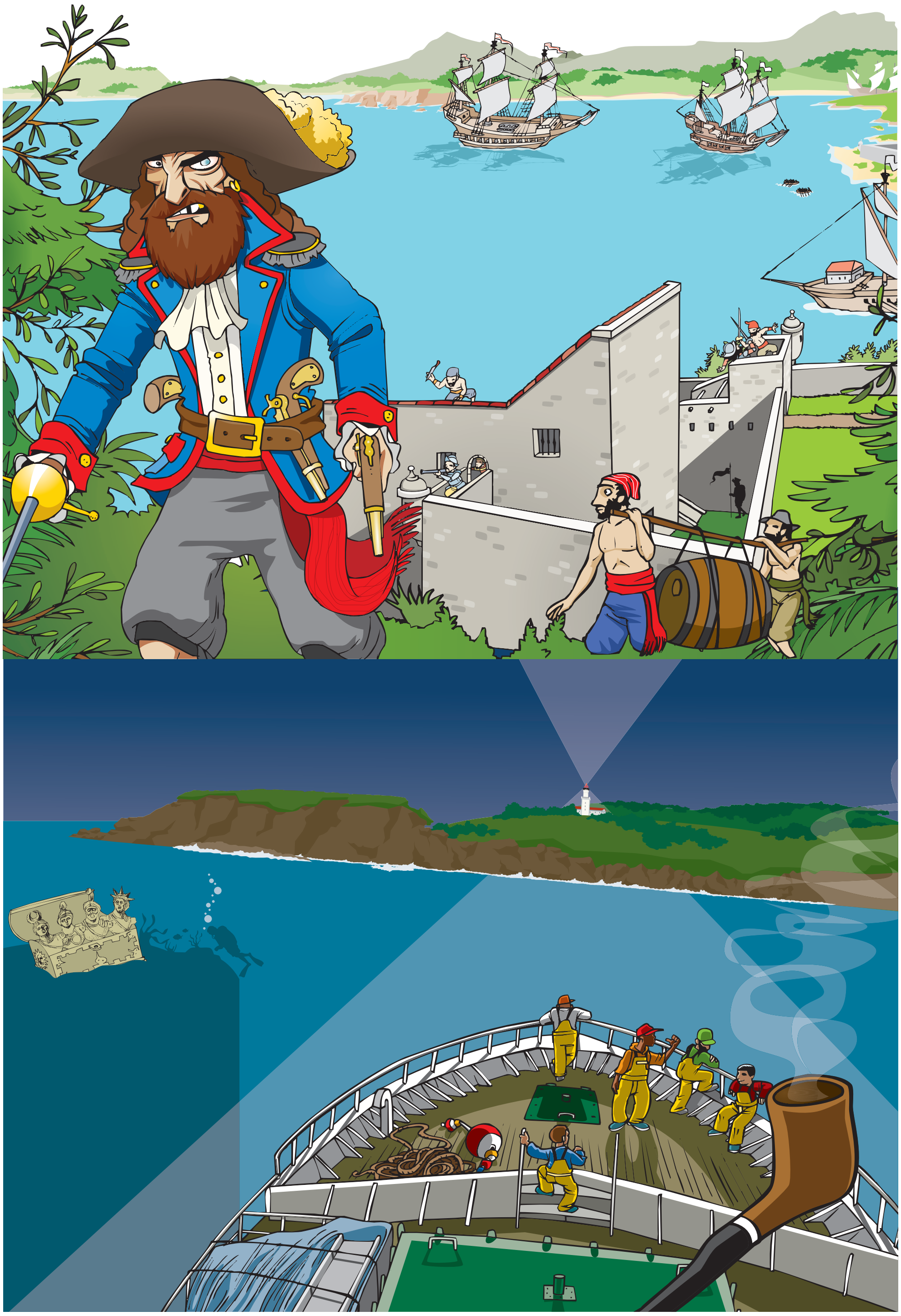

GUERRA
SIN
CUARTEL

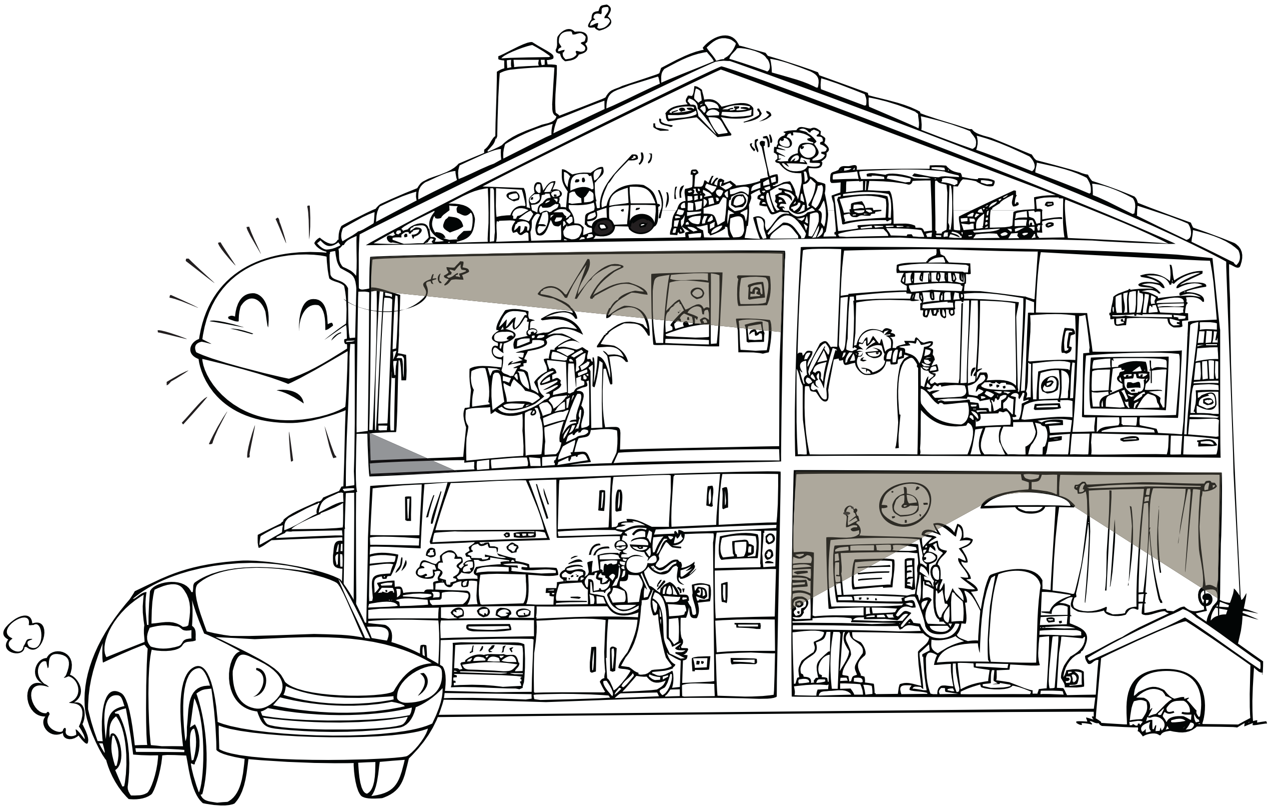

Goxokiak

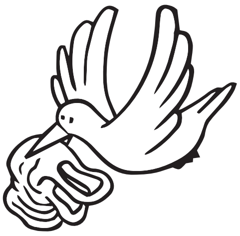

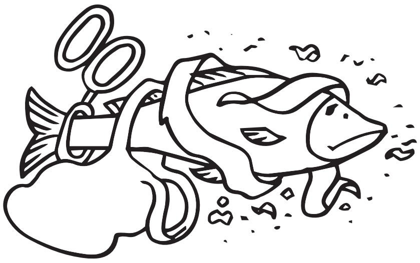

DEBABARRENEKO ESKOLA AGENDA 21
ENERGIA ALDAKETA KLIMATIKOAREN IKUSPEGITIK
BATXILERGOA ETA LANBIDE HEZIKETA
HERRIKO MUGIKORTASUNA AZTERTZEN

HERRIKO PLAZA
AZKOITIA
Udala
HERRIKO PLAZA
HERRIKO PLAZA
Zu hemen zaude
UROLApp

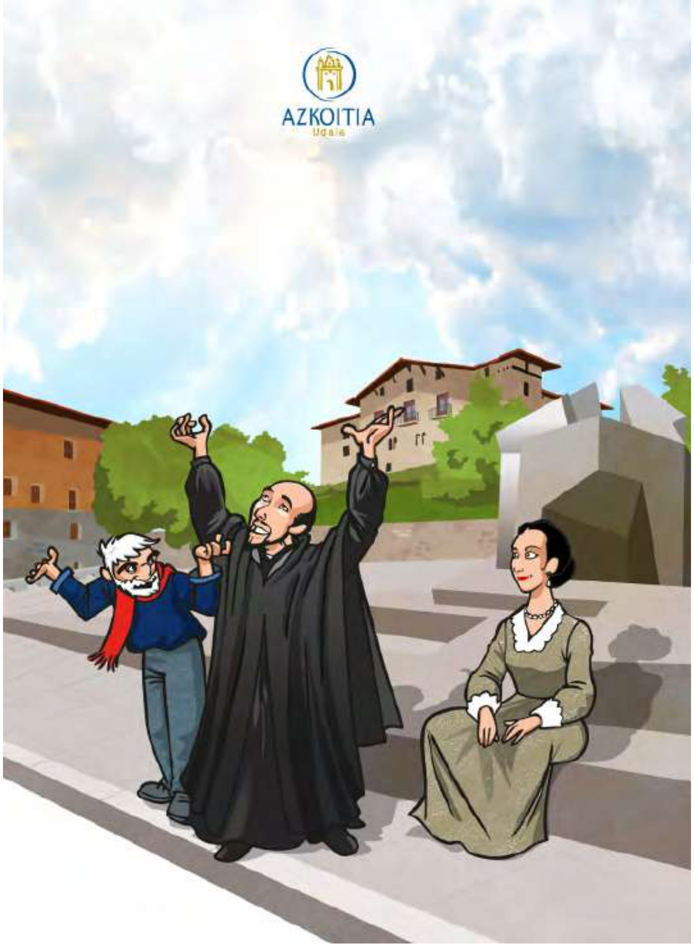
AZKOITIA
Udala

AZKOITIA
Udala

AZKOITIA
Udala

5.
geldialdia

Espilla Saletxe

Fernandoren Txokoak Ibilbidea

amezketako udala

Jaiotza

Fernando Amezketarra Espilla Saletxe izeneko etxean 1764an jaio zela uste izan da betidanik. Nahiz eta ez dagoen uste horren egiazkotasuna erabat ziurtatzerik, halaxe da amezketarren memoria kolektiboan. Gaur egun erorita dago eraikina, eta zati bat baino ez dago zutik. Litekeena da, bestalde, bere gaztaroko hamabost urte Galartza Garaikoan pasa izana, beti ere Fernandok berak esandako kontuen arabera.

Está escrito en varios libros dedicados a la figura de Fernando Amezketarra que nació en la casa Espilla Saletxe, pero no existe ninguna documentación que lo acredite. Sin embargo, es más que razonable pensar que pudo haber pasado quince años de su juventud en la llamada Galartza Garaikoa.

Espilla Saletxe

Galartza-garaikoa

+info

Oñatiko hondakinen astea 2020
Oñatiko Tokiko Agenda 2030
OÑATI dabilen herria
NOIZ IRITSIKO OTE GARA BIRZIKLATZEKO PLANTARA?!!
EDUKIONTZI HORIRA
Edukiontzi berdera
EDUKIO HORIRA
EDUKIONTZI HORIRA

OÑATIKO
HONDAKINEN
ASTEA 2020
Oñatiko Tokiko Agenda 2030
OÑATI
dabilen herria

OÑATIKO
HONDAKINEN
ASTEA 2020
Oñatiko Tokiko Agenda 2030
OÑATI
dabilen herria
EEEEHH!!
HEMEN UTZI
NAUZUELAA!!

Oñatiko hondakinen astea 2020
Oñatiko Tokiko Agenda 2030
OÑATI dabilen herria
NI ERREALAK LIGA IRABAZI ZUENETIK NAGO HEMEN
AGUR, NI ITSASORA NOA
LAISTER IKUSIKO DUGU ELKAR

ONDO BEREIZTUA ASKO AURREZTUA
EDUKIONTZI HORIAN ONTZI ARINAK SOILIK
Debagoieneko Mankomunitateko ontzi arinen inpropio maila murrizteko proposamenak egin eta zozketan parte hartzeko (epea martxoaren 27ra arte):
www.labur.eus/debagoienazozketa
Debagoieneko Mankomunitateko udalerrietan ontzi arinen edukiontzietako inpropio maila altuari buruz hausnartu eta egoera hobetzeko proposamenak egin eta kotoi organikoz egindako oihalezko poltsa eta soltean erosteko zakuen zozketan parte hartu!
Ekintza zein tailerretan parte hartzeko izena emateko esteka:
www.labur.eus/debagoienatailerrak
EKINTZA ETA TAILERRETARAKO HERRI BAKOITZEKO DATAK:
Antzuola Otsailak 6
Arrasate Otsailak 13
Aretxabaleta Otsailak 20
Bergara Otsailak 27
Elgeta Martxoak 6
Oñati Martxoak 13
Eskoriatza Martxoak 20
Leintz-Gatzaga Martxoak 27
DEBAGOIENEKO MANKOMUNITATEA
ecoembes
Lankidetzaren indarra
+ⓘ

NIRI BERRIZ BESTE HAU!!
BEGIRA ZER BOTA DIDATEN NIRI!!
BA NIRI HAU

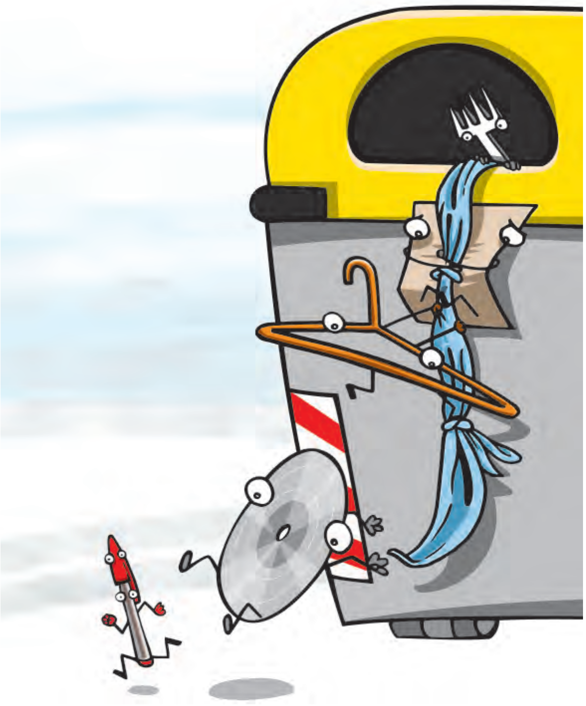

BIRZIKLATZE PLANTA
KONTROLA

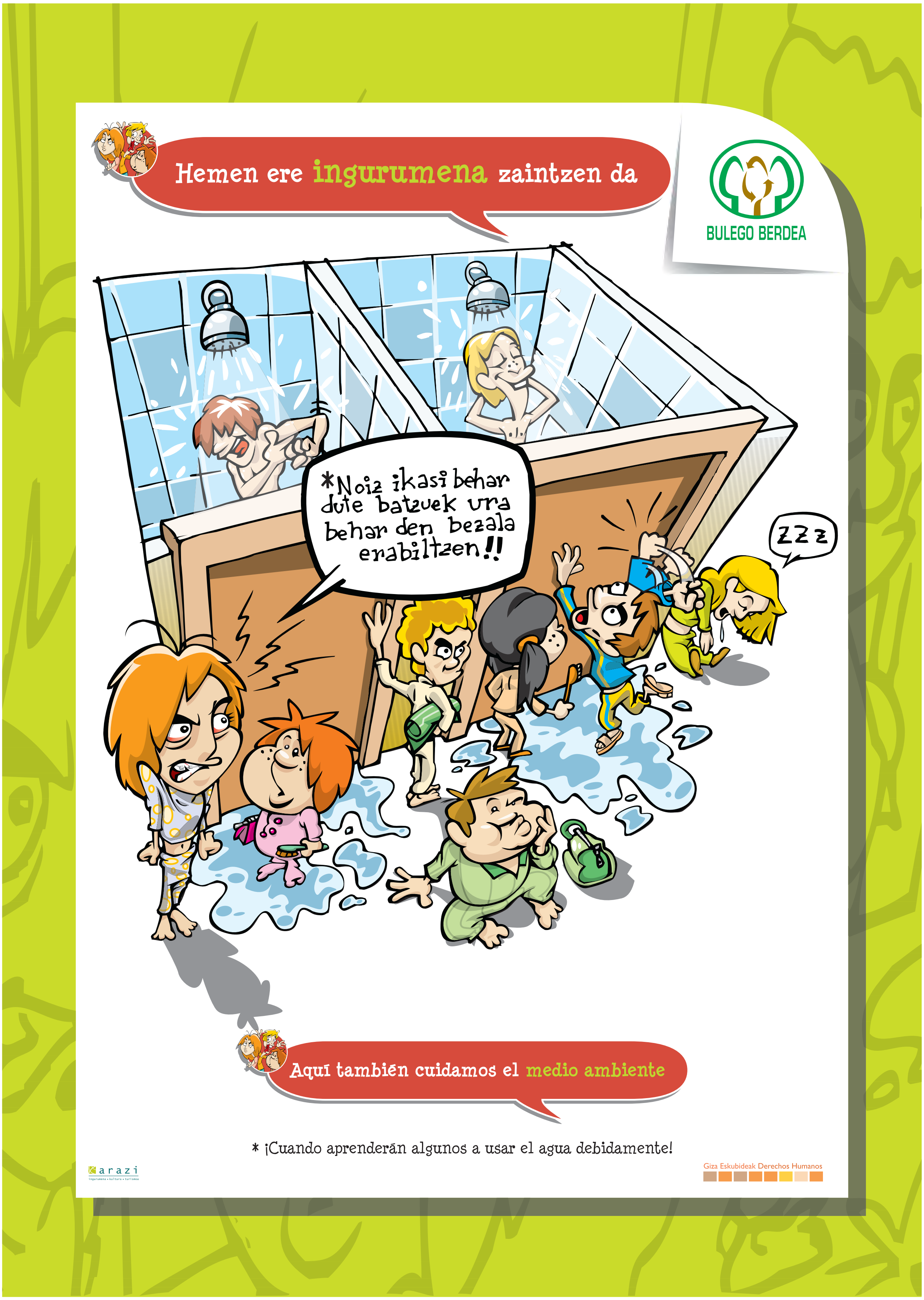
Hemen ere ingurumena zaintzen da
BULEGO BERDEA
*Noiz ikasi behar dute batzuek ura behar den bezala erabiltzen!!
ZZZ
Aquí también cuidamos el medio ambiente
* ¡Cuando aprenderán algunos a usar el agua debidamente!
arazi
Giza Eskubideak Derechos Humanos

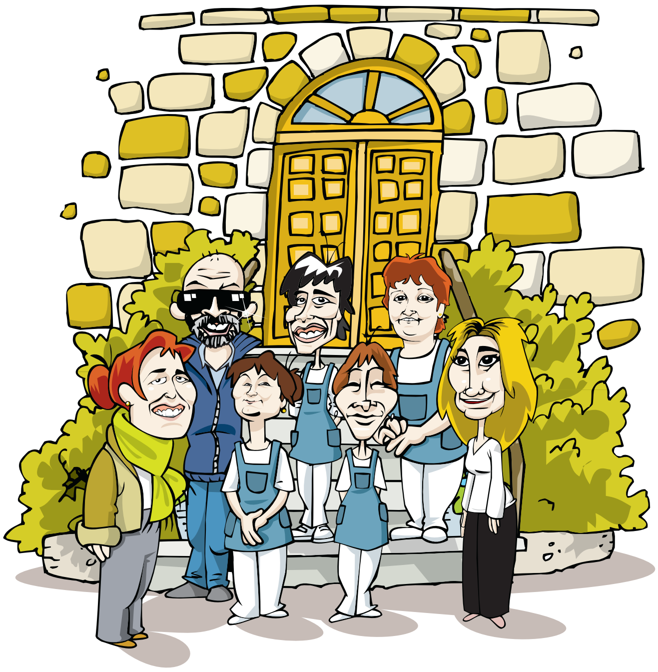

*Ni ontzi arinen erregea naiz, galdetu konpostaren jaunari...
Txustar magiko bat !!! Nik gordeko dut nire gazteluan.
Non botako dut hau?
Nire txustaaa !!!

ARAUAK
Zaborra murriztu
Energia aurreztu
Ura ez alferrik galdu

*Noiz ikasi behar dute batzuek ura behar den bezala erabiltzen!!
ZZZ

Hemen ere ingurumena zaintzen dugu.
BULEGO BERDEA
Oraindik ez al dakizu ontziak, latak eta plastikozko basoak zakarrontzi horira bota behar direla?!
Aquí también cuidamos el medio ambiente
* ¡¡¿ Todavía no sabes que los envases, las latas y los vasos de plástico hay que tirarlos al contenedor amarillo ?!!

Hemen ere ingurumena zaintzen dugu
Aquí también cuidamos el medio ambiente

Ez baduzu horrela bukatu nahi, tresna eta argi guztiak itzali erabiltzen ari ez zarenean!!!

Parke Natural
Behar duzuna baino ez hartu!!

Utz ezazu autoa etxean eta kolore pixka bat eman bizitzari!!!
KONK!!
MOOOK!!!
MOOK!!
PIII!!

Ekain berri

DBH 1 - 2

Ehiza egun bat

Kaixo [   ] klana, ni Samai naiz, Ekaindarren buru eta ehiztaririk onena. Zuek zer moduz moldatzen zarete ehizan? Ez larritu, nik ongi ezagutzen ditut inguru honetako animaliak eta lagunduko zaituztet hauek identifikatzen....

Beno, Ekain aldean ez da dena ehiza bakarrik, arrantzan eta bilketan trebea izan behar da ere elikadura on bat lortu ahal izateko... hori ordea beste egun bateko kontua da...

Guretzat, oso haitzulo berezia da Ekain, antzinatik arbasoek errituak egin izan dituzte barruan. Ehiztari begiz barrukoa ikustera gonbidatzen zaituztet, ea zer iruditzen zaizuen...

arazi ideiak borobiltzen
ARANZADI zientzi elkartea . society of sciences sociedad de ciencias . société de sciences

Duela
Hace
14.000
urte
años
Shaira
Naira
Samai
Nael
Kael
Loane

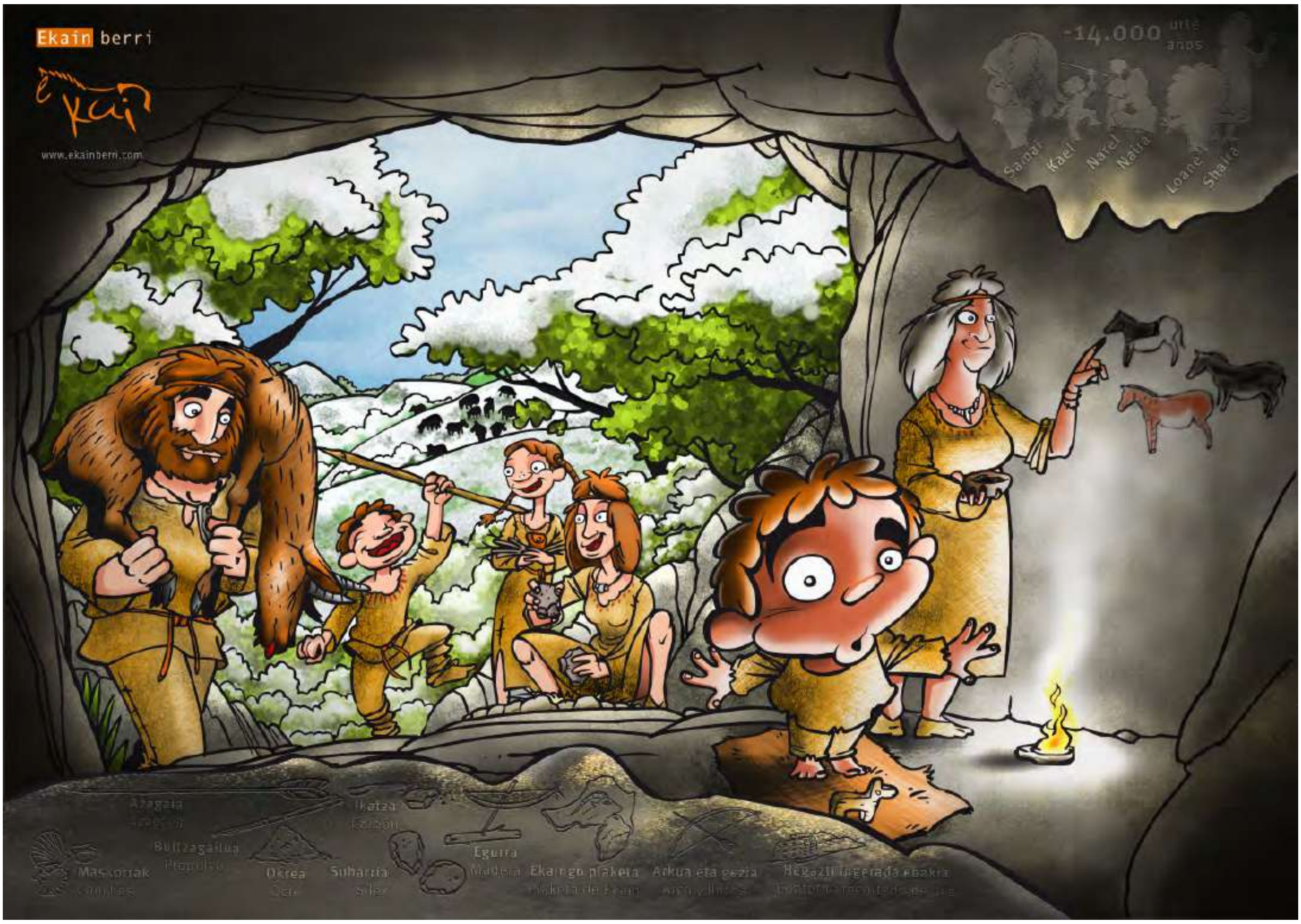
Ekain berri
-14.000 urte
años
Samai
Kael
Narel
Naira
Loane
Azagaia
Ikatza
Carbón
Buztzagailua
Maskorrak
Okrea
Ocre
Suharria
Sílex
Egurra
Madera
Ekaingo plakera
Plaketa de Ekain
Arkua eta gezia
Hegazti ingerada ebakia

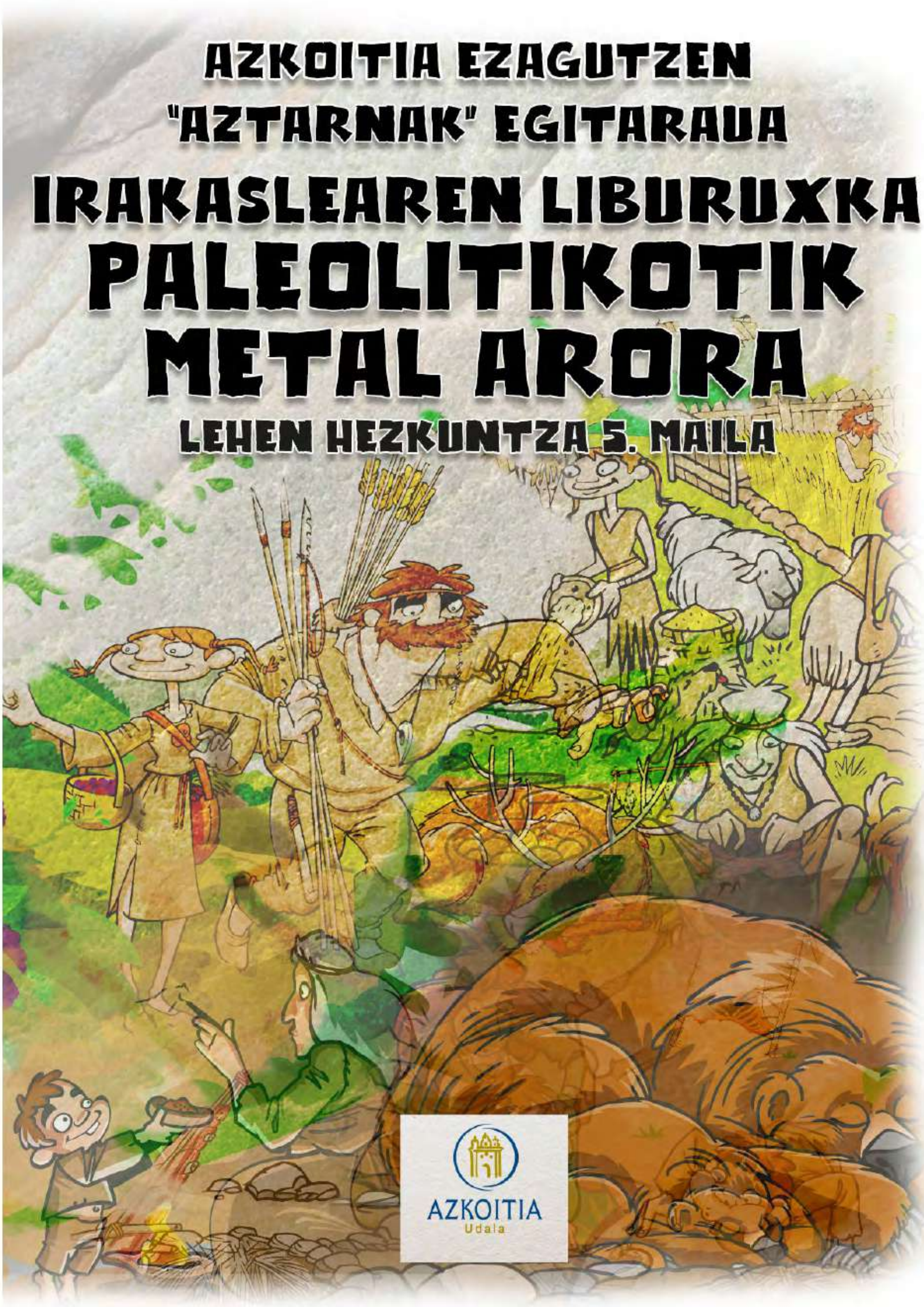
AZKOITIA EZAGUTZEN
"AZTARNAK" EGITARAUA
IRAKASLEAREN LIBURUXKA
PALEOLITIKOTIK
METAL ARORA
LEHEN HEZKUNTZA 5. MAILA
AZKOITIA
Udala

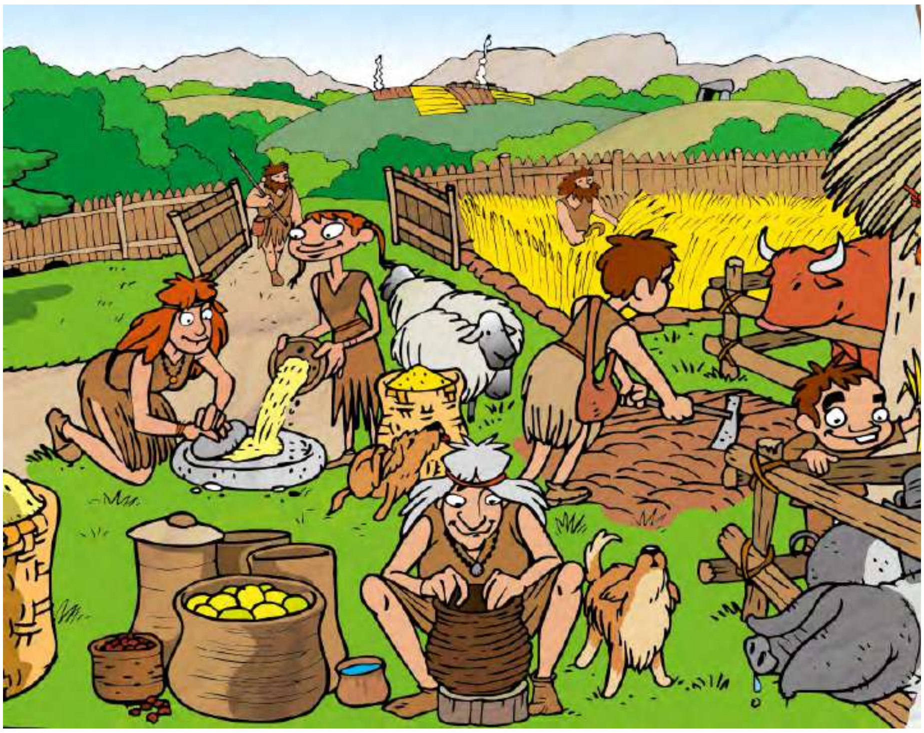

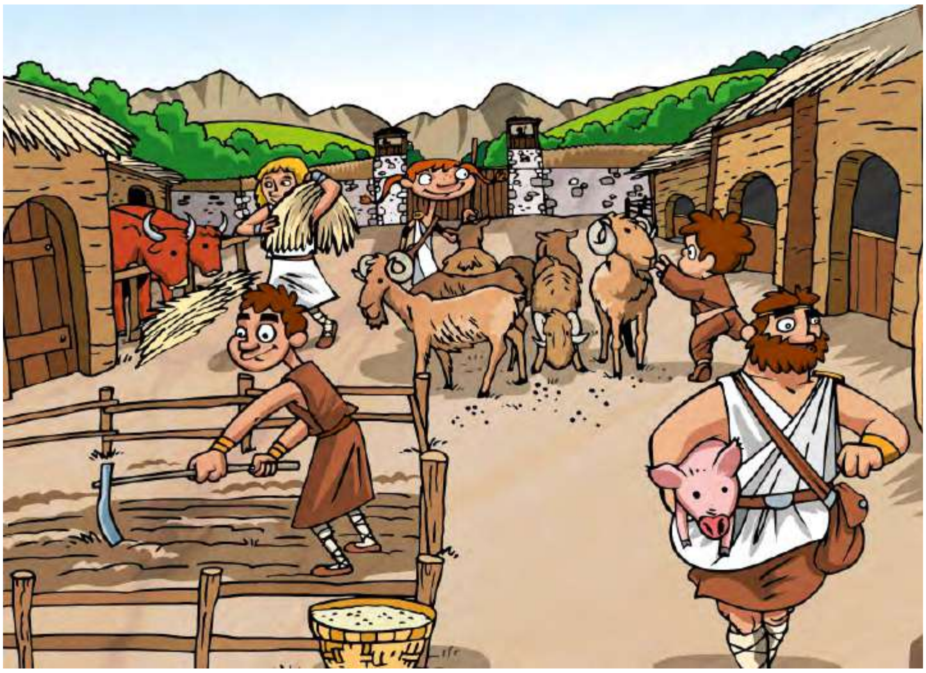

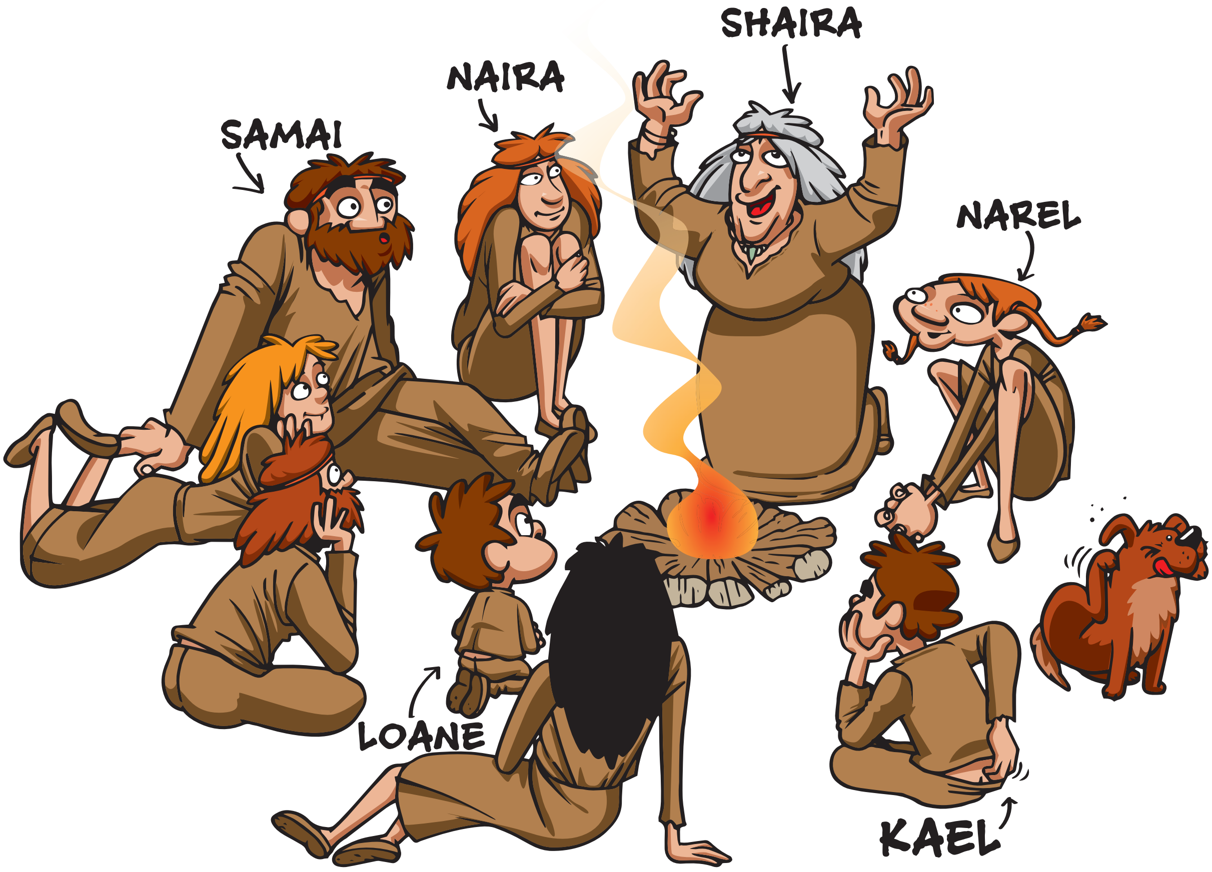
SHAIRA
NAIRA
SAMAI
NAREL
LOANE
KAEL

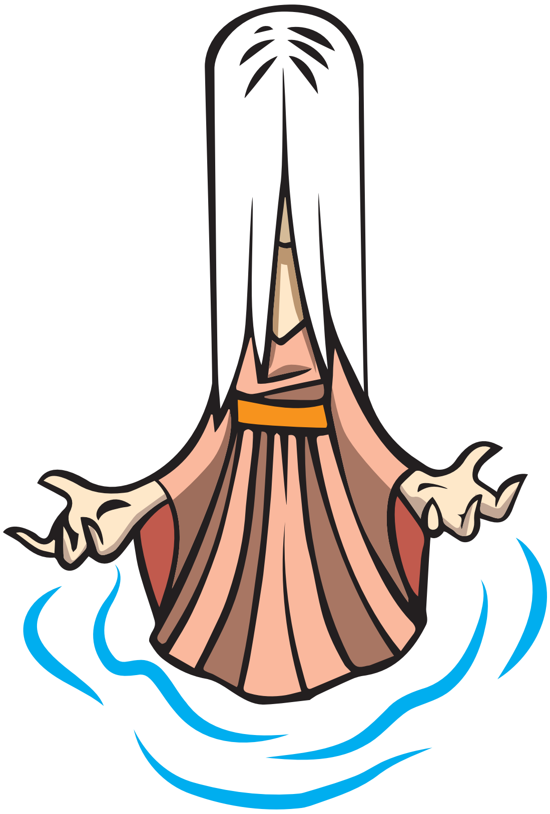

BABESTU DITZAGUN SANTIAGOKO ALTXORRAK!
¡PROTEJAMOS LOS TESOROS DE SANTIAGO!
Urola ibaiaren itsasadar honetan balio ekologiko handia duten eremuez gozatzeko aukera bikaina dugu: dunak eta padurak. Oso inguru bereziak dira, eta bertan bizi diren landare eta animaliek, moldaerak erakusten dituzte lekuaren baldintza gogorretara egokitzeko; gazitasunera, lehortera... Bai dunak eta bai padurak oso ekosistema urriak dira, eta ondorioz, babestu beharreko harribitxiak. Hala, Santiagoko bi gune hauek Europa mailako Natura 2000 sarean barneratuta daude.
La desembocadura del río Urola nos ofrece la oportunidad de disfrutar de un entorno de gran valor ecológico: dunas y marismas. Las plantas y los animales que viven en esta zona tan peculiar han desarrollado diversas adaptaciones para hacer frente a las duras condiciones del lugar: salinidad, sequía... Tanto las dunas como las marismas son ecosistemas muy escasos y, en consecuencia, constituyen joyas a preservar. Por ello, esta zona de especial conservación se incluye en la red europea Natura 2000.
arazi
ZUMAIARRON, ETA ORO HAR, GUZTION GOZAMENERAKO DIREN EREMU HAUETAN KALTEAK ERAGITEA ISUNEN BITARTEZ ZIGORTU AHAL IZANGO DA
A FIN DE PRESERVAR ESTE LUGAR PARA EL DISFRUTE DE LOS ZUMAIARRAS Y DE TODA LA POBLACIÓN, LAS ACCIONES QUE PERJUDICAN ESTE ENTORNO PODRÁN SER SANCIONADAS MEDIANTE MULTAS
algorri
Zumaiako Udala
NATURA 2000

BRRRROOMM!!

TXOF!!

TXAKURREN AISIALDI GUNEA
ZONA DE ESPARCIMIENTO PARA PERROS
GOROZKIAK JASO
RECOGER LAS DEYECCIONES
TXAKURRARI ADI EGON
ESTAR ATENTO AL PERRO
Bull dog
GUNE HONETATIK KANPO, TXAKURRA LOTUTA ERAMAN
LLEVAR EL PERRO ATADO FUERA DE ESTA ZONA
GUNE HONETAN ERE, ARRISKUTSUAK IZAN DAITEZKEEN TXAKURREI MUTURREKOA JARRI ETA LOTUTA ERAMAN
LOS PERROS POTENCIALMENTE PELIGROSOS DEBERÁN IR ATADOS Y CON BOZAL INCLUSO EN ESTA ZONA
- En esta zona, el perro puede ir suelto pero siempre controlado. Los perros potencialmete peligrosos deberán ir atados y con bozal incluso en esta zona.
- Fuera de las zonas de esparcimiento para perros, estos deberán ir bajo control y sujetos mediante el uso de una correa, adecuada a las características del animal y con una longitud máxima de dos metros.
- En el caso de los perros catalogados como "potencialmente peligrosos", será obligatorio el uso permanente del bozal apropiado a la tipología racial de cada animal en las vías públicas, en las partes comunes de los inmuebles colectivos y en los espacios públicos en general.
- Es obligatorio recoger las deyecciones de los perros, incluso en las zonas de esparcimiento.
UDAL ORDENANTZA GUZTIA IKUSI
VISUALIZAR LA ORDENANZA MUNICIPAL
BAIMENDUTAKO GUNEAK
ESPACIOS PERMITIDOS
1 MARIANTON
2.500 M2
2 FORONDA
4.500M2
3 KRESALA
1.000 M2
Zumaiako Udala

Bull dog
TXAKURRARI ADI EGON
ESTAR ATENTO AL PERRO
GUNE HONETAN ERE, ARRISKUTSUAK IZAN DAITEZKEEN TXAKURREI MUTURREKOA JARRI ETA LOTUTA ERAMAN
LOS PERROS POTENCIALMENTE PELIGROSOS DEBERÁN IR ATADOS Y CON BOZAL INCLUSO EN ESTA ZONA

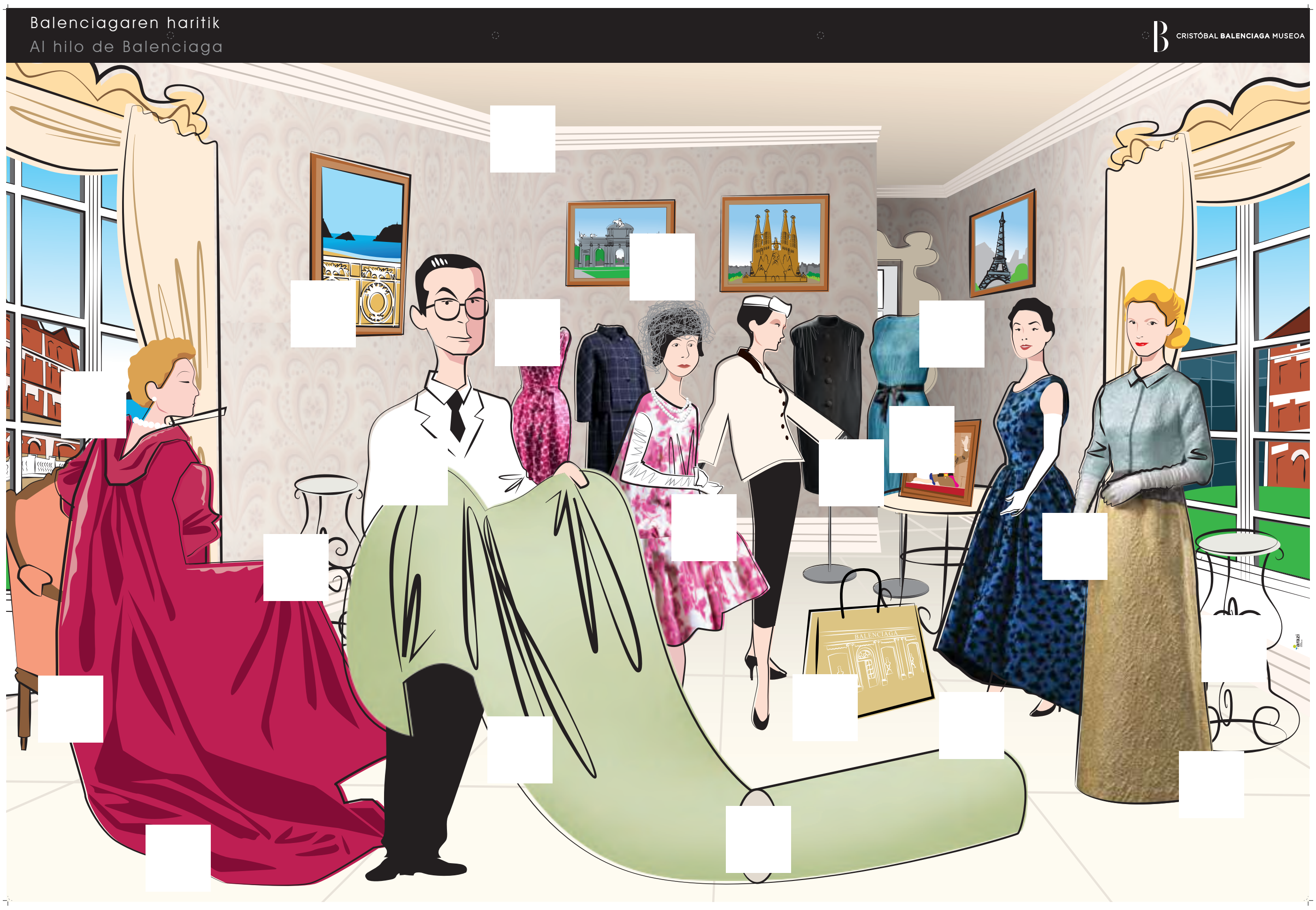
Balenciagaren haritik
Al hilo de Balenciaga
CRISTÓBAL BALENCIAGA MUSEOA

ZER EGIN BEHAR DUT KONPOSTAGUNEAN?

ARAZORIK SOMATUZ GERO ABIXUA PASA, MESEDEZ!

DANONARTIAN@ELGETA.EUS

943 76 80 22

Elgetako udala

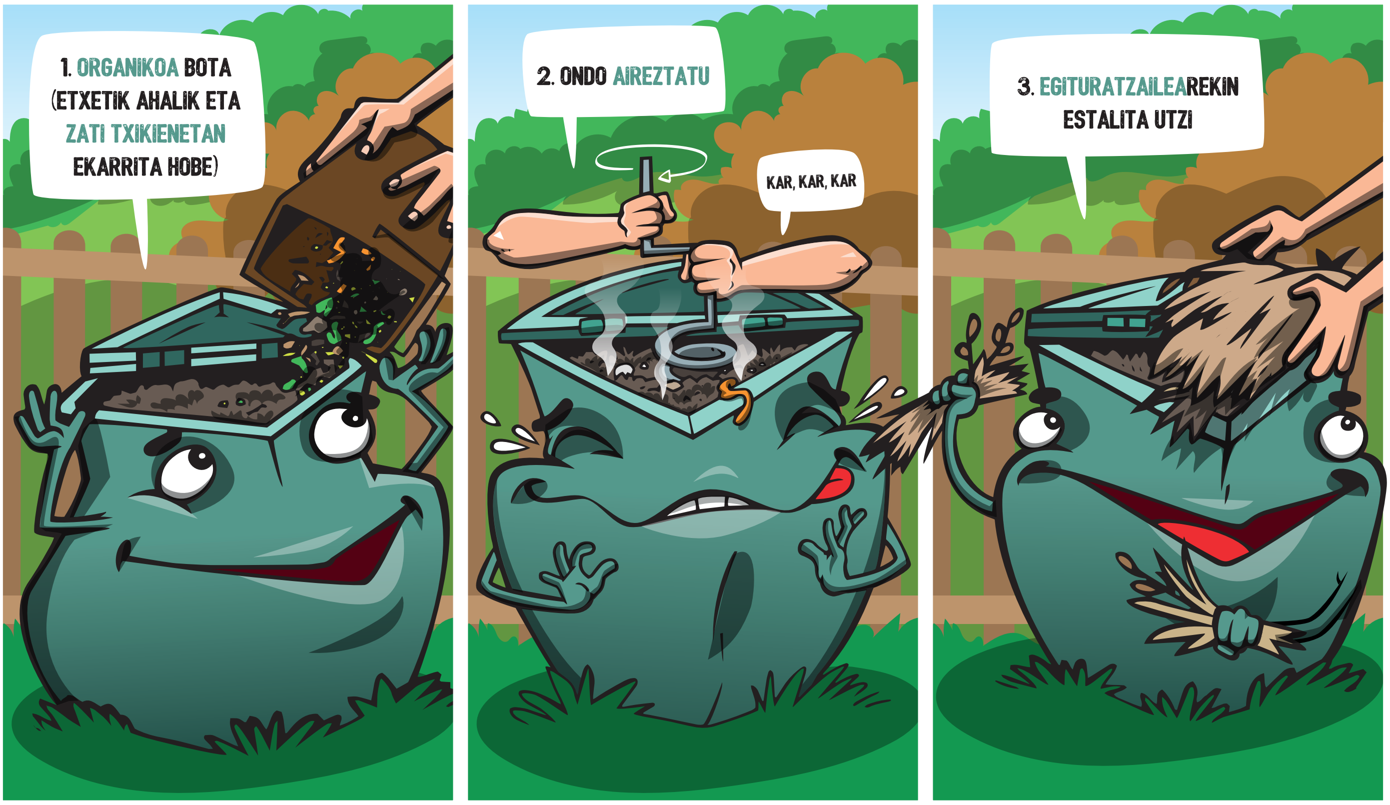

Trazu gabeko ilustrazioak

Kolore lauak dute garrantzi gehien ilustrazio hauetan. Garbitasuna da nagusi. Heziketa proiektuetan bereziki erabiliak.

2. taldea: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Idatzi irudi honetan aurkezten den ekosistemaren izena.

Leku jakin bat aztertzerakoan, izaki bizidunak eta bizigabeak aurkitzen ditugu. Adibidez, bizidunen artean landare eta animaliak egongo dira, eta bizigabeen artean, berriz, ura, haitza, haizea...
Izaki bizidunak harremanetan daude elkarrekin, eta baita ingurunearekin ere. Horrela, animalia batzuek besteak jaten dituzte, edo babesa bilatzen dute haitz batean, eta, era horretan, sistema naturala edo EKOSISTEMA sortzen da.

2. fitxa

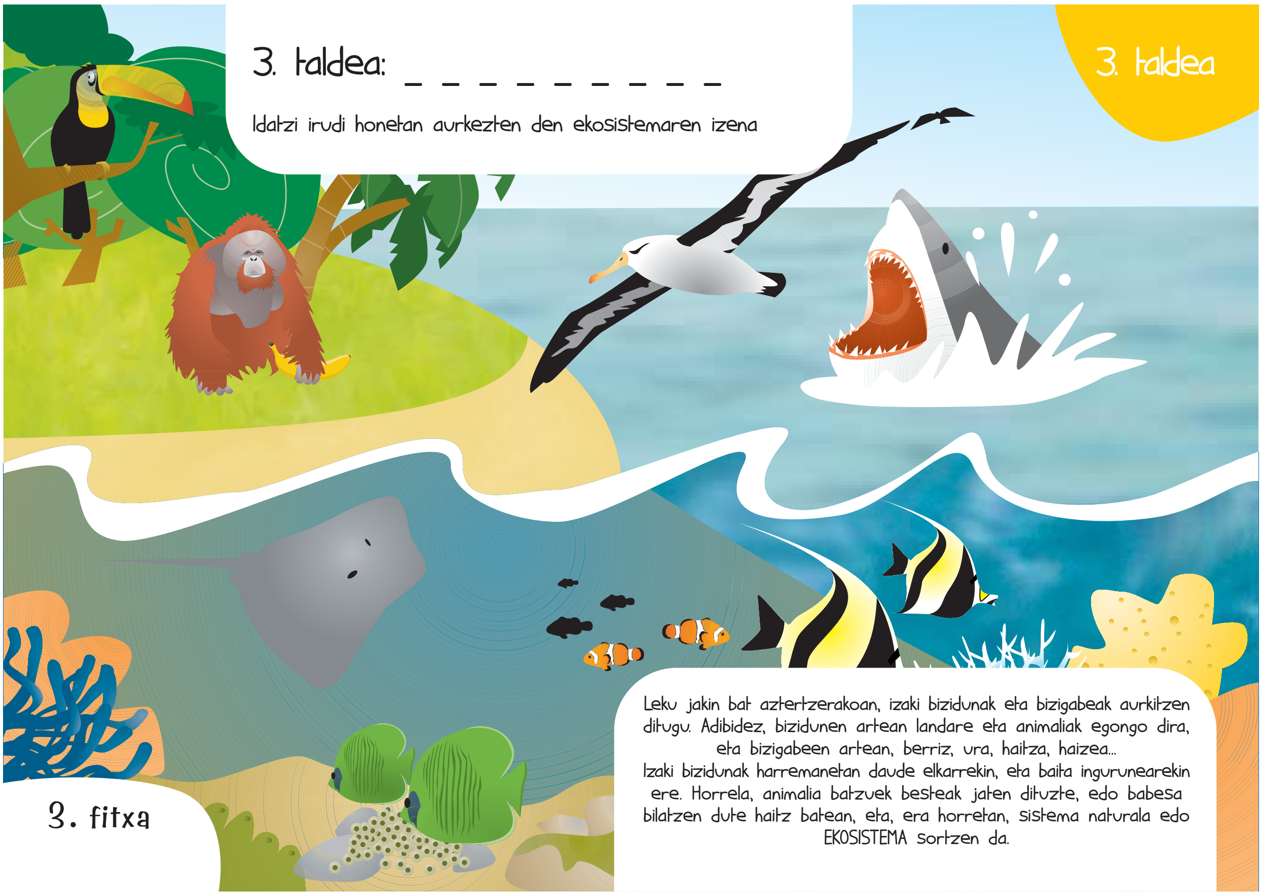

3. taldea: _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Idatzi irudi honetan aurkezten den ekosistemaren izena

Leku jakin bat aztertzerakoan, izaki bizidunak eta bizigabeak aurkitzen ditugu. Adibidez, bizidunen artean landare eta animaliak egongo dira, eta bizigabeen artean, berriz, ura, haitza, haizea...
Izaki bizidunak harremanetan daude elkarrekin, eta baita ingurunearekin ere. Horrela, animalia batzuek besteak jaten dituzte, edo babesa bilatzen dute haitz batean, eta, era horretan, sistema naturala edo EKOSISTEMA sortzen da.

3. fitxa

iraila

BRURRRRRRRRRRRBLUBLUB!!!!!

8
mugikortasuna
Gaur ere oinez lehenago iritsi gara!!
IKASTETXEA

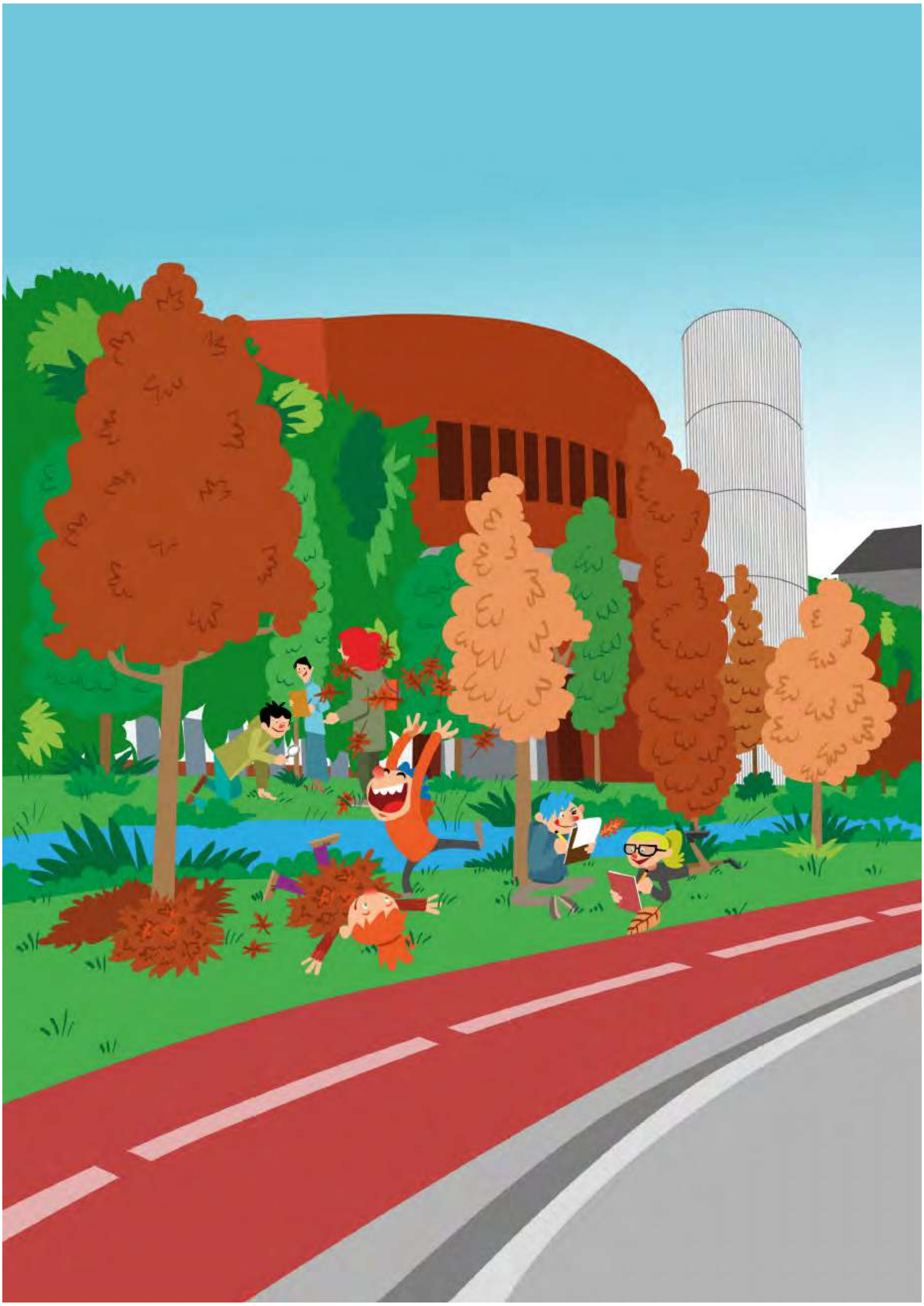

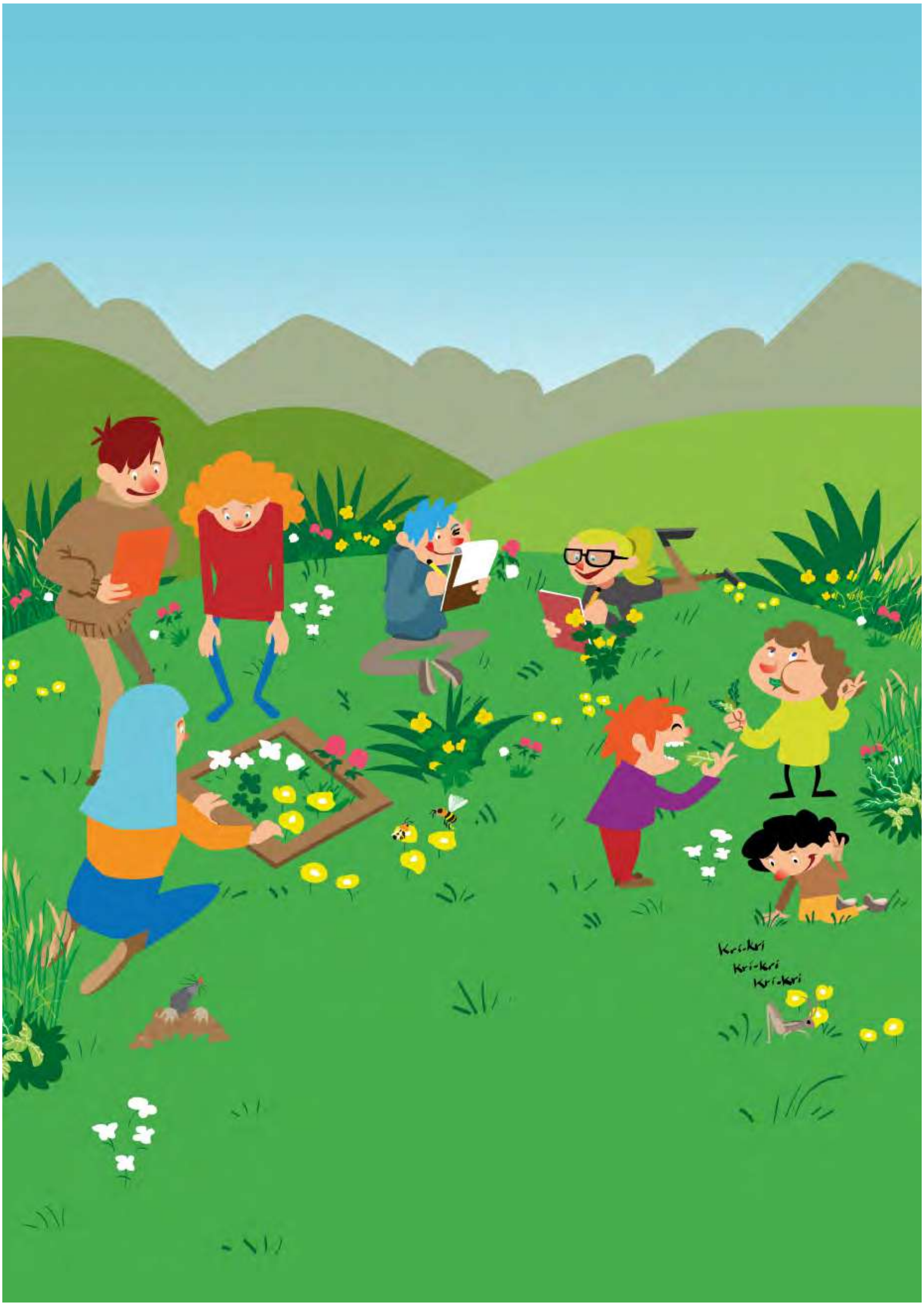
Kri-kri
Kri-kri
Kri-kri

15
LURREKO
EKOSISTEMEN
BIZITZA

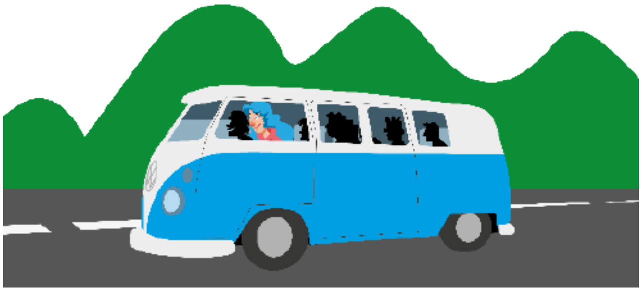

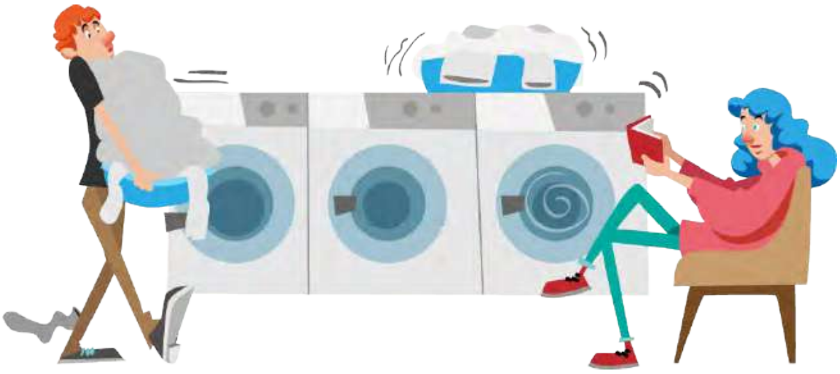

7
ENERGIA
ESKURAGARRIA ETA
EZ KUTSATZAILEA

Makina sinpleak ezagutzen

ELGOIBARKO ARTISAU LANBIDEETAN BARRENA

MAKINA ERREMINTA MUSEOA

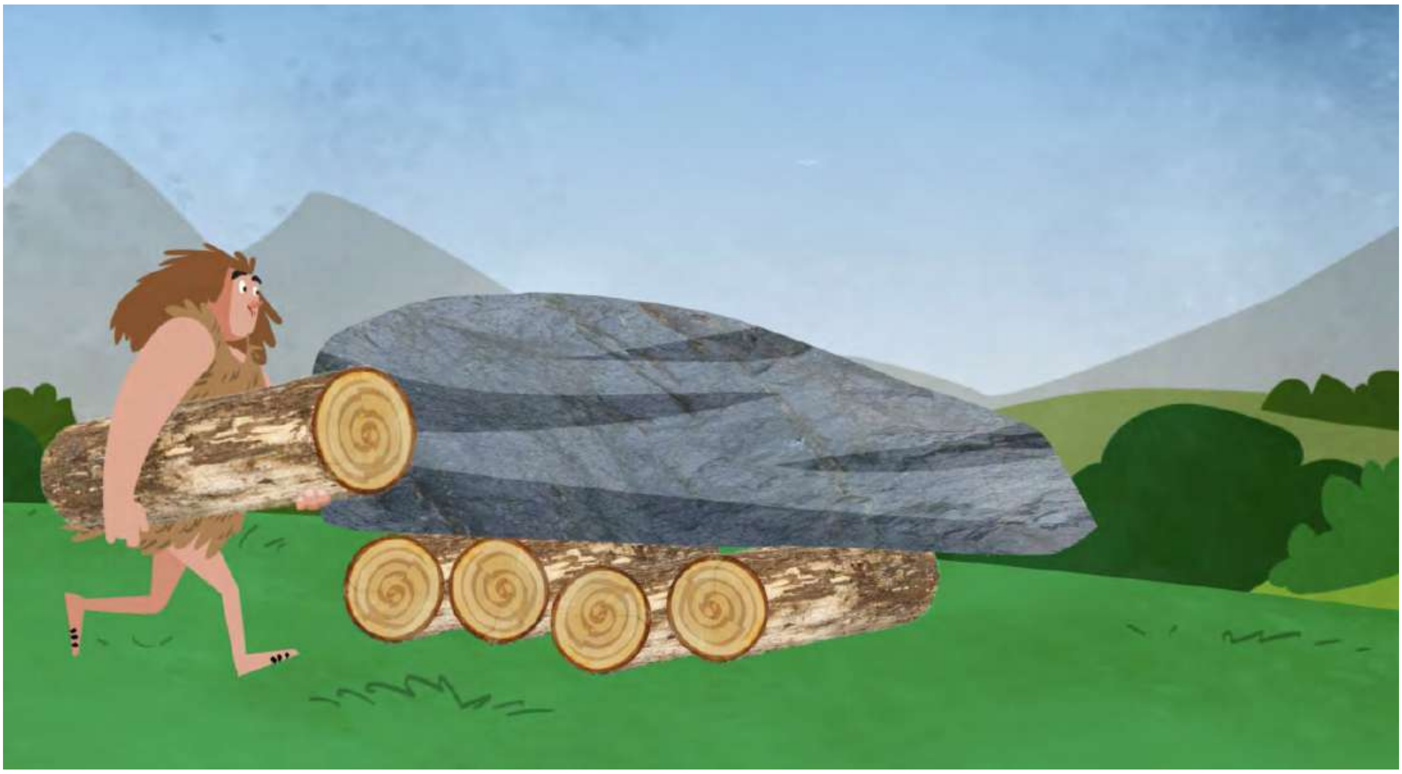

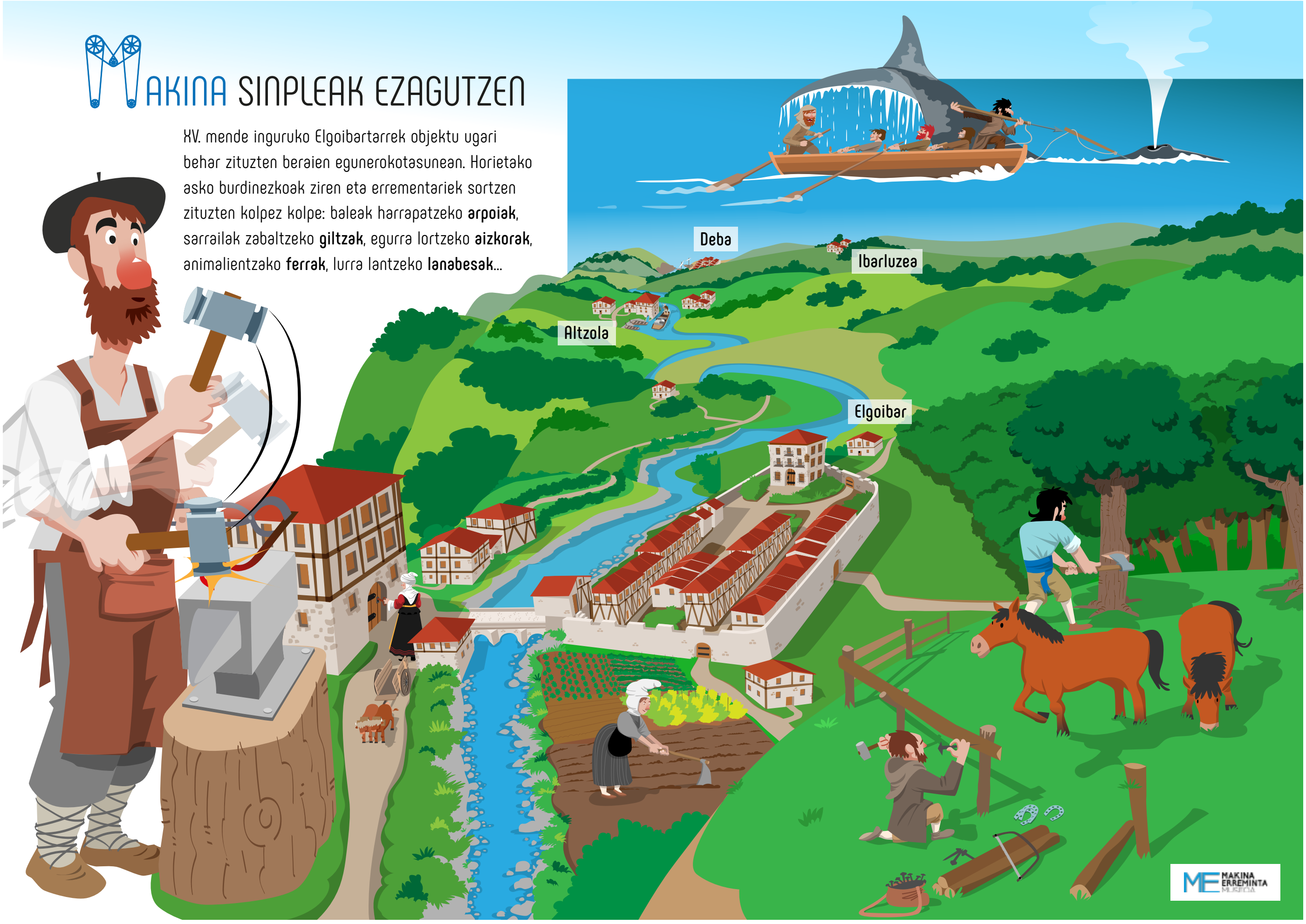
MAKINA SINPLEAK EZAGUTZEN
XV. mende inguruko Elgoibartarrek objektu ugari behar zituzten beraien egunerokotasunean. Horietako asko burdinezkoak ziren eta errementariek sortzen zituzten kolpez kolpe: baleak harrapatzeko **arpoiak**, sarrailak zabaltzeko **giltzak**, egurra lortzeko **aizkorak**, animalientzako **ferrak**, lurra lantzeko **lanabesak**...
Deba
Ibarluzea
Altzola
Elgoibar

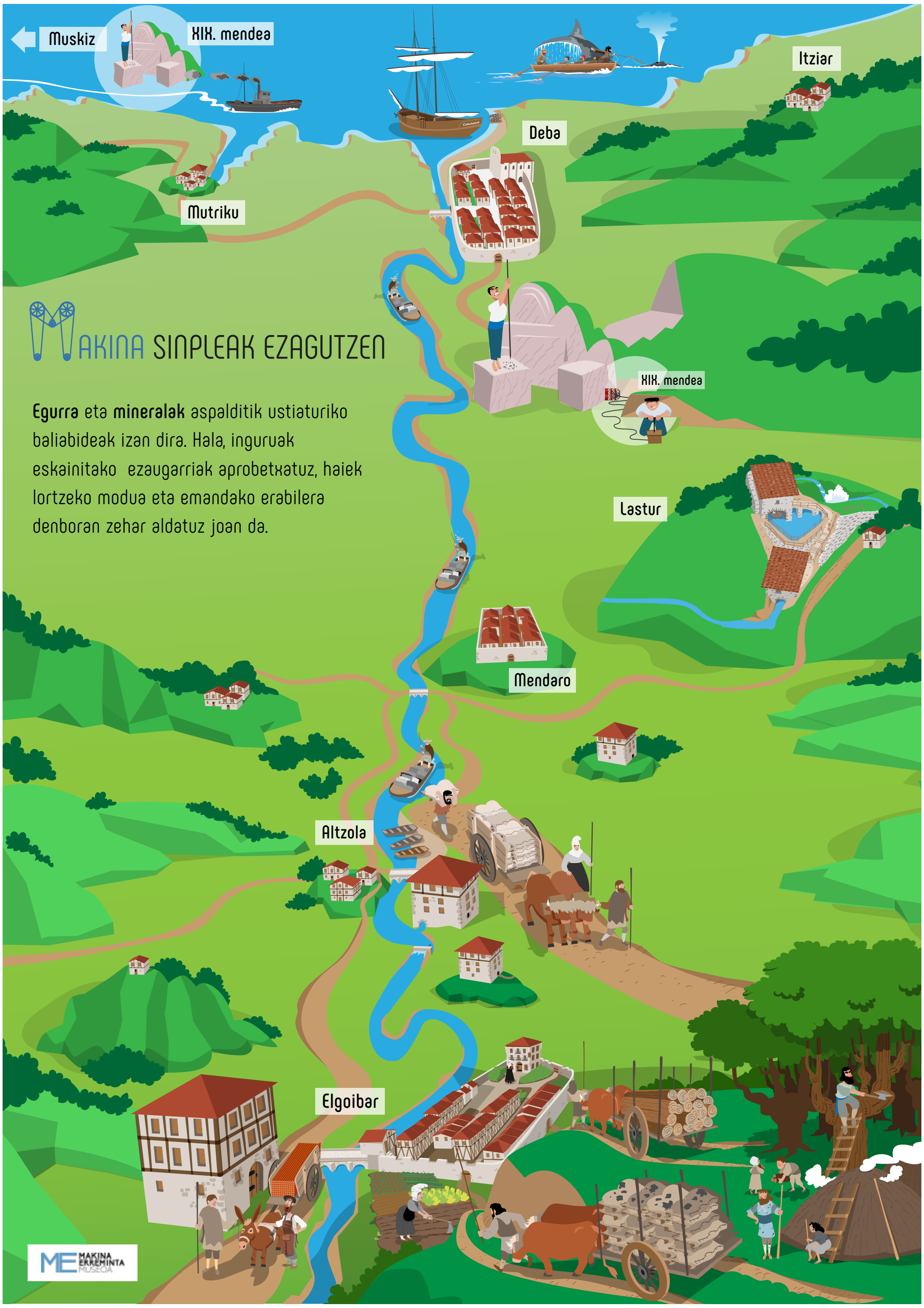
Muskiz
XIX. mendea
Itziar
Deba
Mutriku
MAKINA SINPLEAK EZAGUTZEN
Egurra eta mineralak aspalditik ustiaturiko baliabideak izan dira. Hala, inguruak eskainitako ezaugarriak aprobetxatuz, haiek lortzeko modua eta emandako erabilera denboran zehar aldatuz joan da.
XIX. mendea
Lastur
Mendaro
Altzola
Elgoibar
MAKINA ERREMINTA MUSEOA

NEK
ENEEK
ES-VAS-AE
AGR

Gure hegaztiak
Nuestras aves
EUSKO JAURLARITZA
INGURUMEN ETA LURRALDE POLITIKA SAILA
GOBIERNO VASCO
DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE Y POLÍTICA TERRITORIAL
HONTZ ZURIA
LECHUZA COMÚN
TXANTXANGORRIA
PETIRROJO
ARRANO ARRANTZALEA
ÁGUILA PESCADORA
LERTXUNTXO TXIKIA
GARCETA COMÚN
UBARROI HANDIA
CORMORÁN GRANDE

HAURREN
ESPAZIOA
WC

Trazu fineko ilustrazioak

Estilo errealistago bat bilatzen da, marrazki helduagoak dira gehinetan.

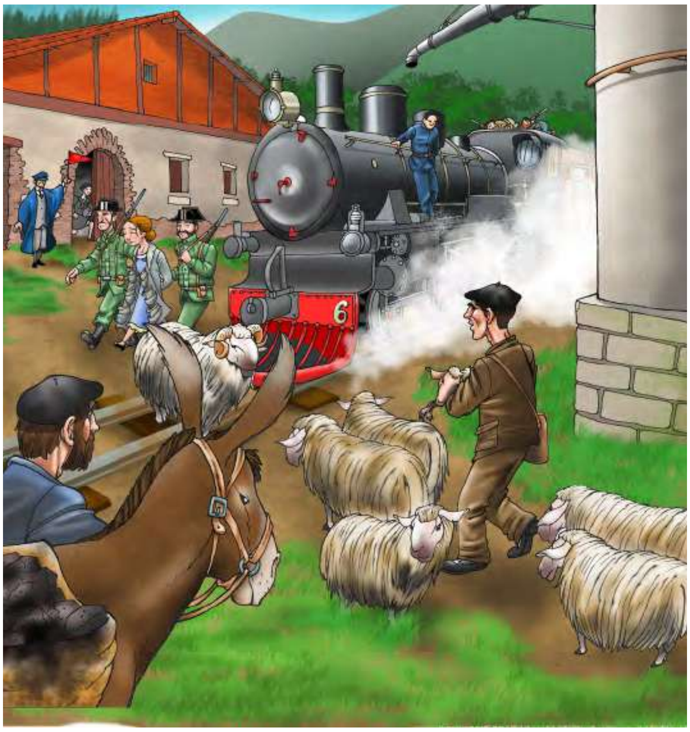
6

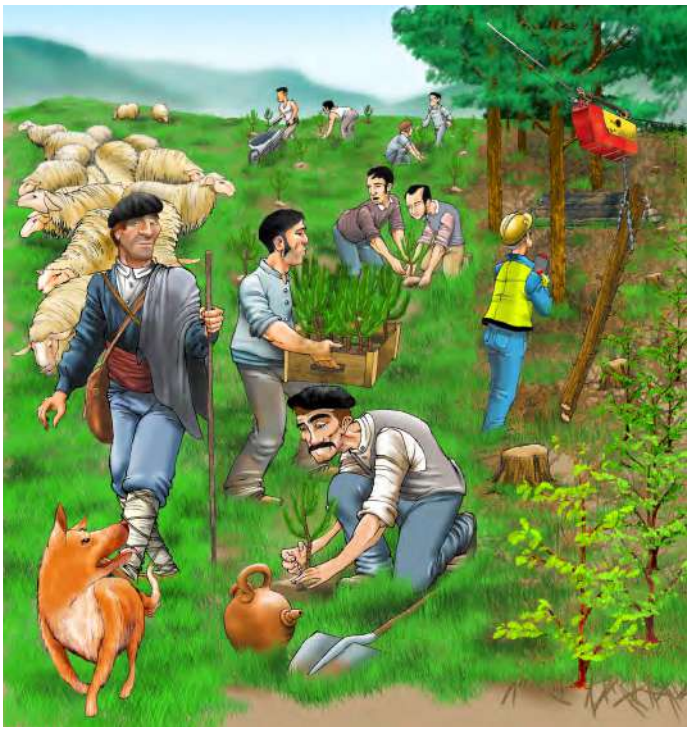

PAZ
Y FUEROS

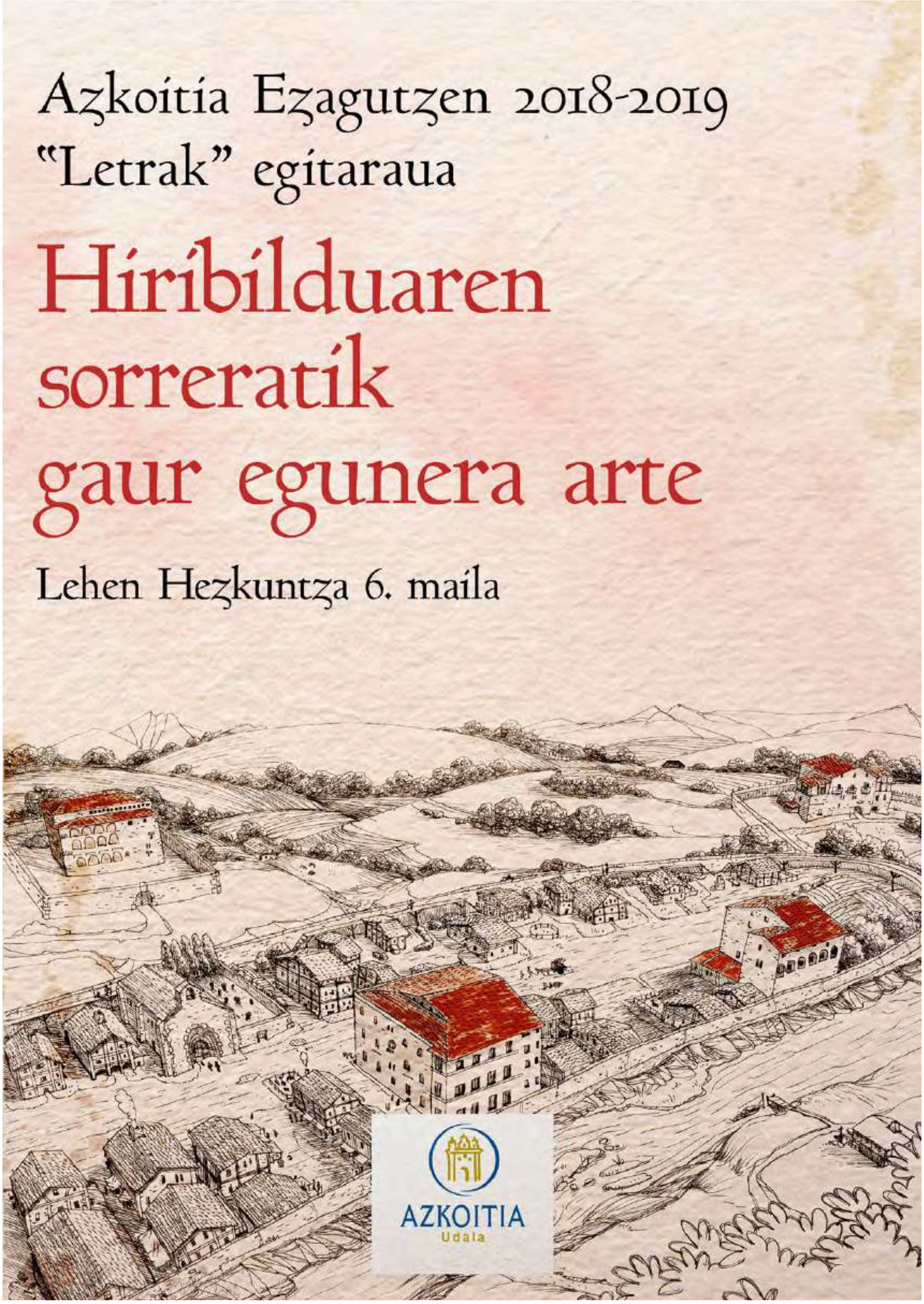
Azkoitia Ezagutzen 2018-2019
"Letrak" egitaraua
Hiribilduaren sorreratik gaur egunera arte
Lehen Hezkuntza 6. maila
AZKOITIA
Udala

Nire lehenengo aldia Beizaman

Banekien bai Beizama Gipuzkoaren bihotzean kokaturiko herrixka zela, Gipuzkoako erdigune geografikoan lekukoturiko ardatza, alegia. Nire amona bertakoa bada ere, ez naiz inoiz hemen izan, amonarekin beti amaren etxean elkartu izan baikara, Azpeitian. Ni Donostian bizi naiz nire 3 seme-alaba eta bikotekidearekin, eta oso kaletartzat hartzen dut nire burua. Marka guztietako dendak, kafetegiak, zinemak, zerbitzuak eskura... horiek gabe ezin izango nintzateke bizi! Zuek bai? Beraz, Beizamatik errepideko kilometroek adierazten dutena baina distantzia handiagora bizi naizela iruditzen zait. Nirekin bat ez datorren bizilekua dela iruditzen zait.

Urteak ez dira alperrik igarotzen, eta nire amonaren sasoiak beheranzkoa hartu duenez, lehenengo aldiz Beizamara etorri gara bostok amona bisitatzera. Kotxea erdigunean utzi dugu eta berehala konturatu gara amonak ez zigula gezurrik esaten! Mendiz inguraturiko herri lasaia da, lasaiegia aukeran. Berak dioenez ez da beti horrela izan, azken 100 urteotan laurdenera jaitsi baita biztanleria, egun 165 biztanle inguru direlarik. Ez nau harritzen, nork nahiko luke ba halako nekazal inguru batean bizi? Antza, norbait ba omen dago, herriko baserrietan bizitzen hasiberri diren hiruzpalau gazte topatu ditugu eta. Burutik jota ote?
Amonak, ordea, edonor maitemintzeko moduko herria dela garbi dauka, behin ezagututa nekez utzi daitekeen horietakoa... Egia ote den jakiteko, herria ezagutzeko ibilbidea osatuko dut; Beizamaren ahotsean murgilduko naiz! Eta zu?

MI PRIMERA VEZ EN BEIZAMA, EL CENTRO DE GIPUZKOA

Ya sabía que Beizama era un pueblecito ubicado en el corazón de Gipuzkoa, ya que se trata del mismo epicentro geográfico de la pequeña provincia. A pesar de que mi amona es de ahí, nunca había estado antes, ya que con ella siempre nos hemos reunido en casa de mi ama, en Azpeitia. Yo resido en Donostia junto a mi pareja y mis tres hijos, y me considero muy urbanita. Tiendas de todas las marcas, cafeterías, salas de cine, los servicios a un paso... ¡Sería incapaz de vivir sin todo ello! ¿Vosotros sí? Por tanto, me siento más distante de Beizama que la distancia kilométrica reflejada por la carretera. Me parece que es un lugar que no va conmigo.

Los años no pasan en balde y la salud de mi amona ha comenzado a empeorar. Así, por primera vez, los cinco hemos venido a Beizama para visitar a la amona. Hemos aparcado en el centro y, ¡enseguida hemos comprendido que la amona no miente! Es una tranquila localidad rodeada por montañas. Demasiado tranquila quizás. Según nos cuenta ella, esto no ha sido siempre así, ya que la población se ha reducido a la cuarta parte en los últimos 100 años, hasta alcanzar los actuales 165 habitantes. No me sorprende en absoluto... ¿Quién desea vivir en una zona rural como esta? Según parece sí que hay alguno, ya que nos hemos cruzado con tres o cuatro jóvenes recién instalados en algunos caseríos del municipio. ¿Estarán locos?
La amona, en cambio, está convencida de que se trata de un pueblo capaz de enamorar a cualquiera, difícil de abandonar cuando de verdad lo has conocido... Voy a completar el itinerario para conocer el municipio, y así podré comprobar si dice la verdad; ¡me voy a sumergir en la voz de Beizama! ¿Y tú?

arazi

Gipuzkoako Foru Aldundia

URKOME

Beizamaren ahotsa entzun

BEIZAMAKO UDALA
SAGASTIA
Manzanal
Sagar, esne eta sagardoa baizik ez zegoenekoan
Modu horretan jaso zuen Aymeric Picaud monje benediktiarrak XII. mendean osaturiko Santiago bidaiariaren gidan Euskal Herrira iritsitakoan. Antza, topatu zituen inguruak baso itxiz eta mendi altuz osaturik zeuden, eta horietan ez omen zegoen ez ogi, ez ardo, ezta ere bestelako elikagairik, sagar, esne eta sagardoa ezik...
Aipu horrek, Euskal Herriak sagardoarekin aspalditik izan duen lotura estuaren berri ematen du. Hala, XVII. mendetik aurrera, ordea, sagastiak artasoro, galsoro eta mahasti bihurtu ziren pixkanaka, sagardo ekoizpena baserrietako kontsumorako soilik mantendu zelarik. XX. mendean, gainera, egurretik ahalik eta errenta handiena lortzeko lasterketa eroak sagastien desagerpena ekarri zuen ia.
XX. mendearen hondarretik aurrera, aldiz, sagardoaren kontsumoa emendatuz doa eta aurreko mila urteetan galdutako sagasti horien beharra geroz eta ozenago sentitzen dute azken urteotan horrenbeste ugaldu diren sagardotegiek. Hala, Beizamako sagastiek lurralde honetara irmoki sustraituriko historiaren berri ematen digute.
CUANDO SOLO HABÍA MANZANAS, LECHE Y SIDRA
Eso fue lo que el monje benedictino Aymeric Picaud escribió en la Guía del peregrino cuando en su camino a Santiago se encontró con el País Vasco del siglo XII. Según parece, todo el país estaba cubierto por bosques cerrados y montañas altas donde no existían ni pan ni vino ni otros muchos alimentos, exceptuando manzanas, leche y sidra...
Esa mención evidencia la estrecha relación existente desde antaño entre el País Vasco y la sidra. A partir del siglo XVII, sin embargo, los manzanales empezaron a sustituirse por maizales, trigales y viñedos, postergando poco a poco la sidra a un consumo doméstico del caserío. Además, en el siglo XX, la loca carrera por tratar de sacar la máxima rentabilidad de la madera, casi termina con los últimos manzanales existentes.
No obstantes, desde finales del siglo XX el consumo de la sidra no para de crecer, y las cada vez más numerosas sidrerías van sintiendo con mayor fuerza la necesidad de aquellos manzanos perdidos a lo largo de los mil años precedentes. Así, los manzanales de Beizama nos dan buena cuenta de su profundo enraizamiento en esta tierra.
2. geldialdia
BEIZAMAREN AHOTSA
ibilbidea
arazi
4 KOLORE ETA MILA ZAPORE
Urtean behin edo bitan lagunekin joan eta giro onean afari goxoa hartzeko lekuak dira niretzako sagardotegiak. Ah, eta sagardoa, otordu berezi horietan kantari jartzen gaituen laguntxoa! Sagardotegietatik at, ordea, ez daukat batere ohiturarik sagardoa hartzeko, oso aldika dastatzeko moduko edaria dela iruditzen baitzait.
Amonak bestelako garaiak ere ezagutu ditu, bere baserrian egunero sagardoa edaten zutenekoa. Sagar gazi, gozo eta gezen artetik 25 mota baino gehiago bereizten zituztenekoa: Aritza, Errezila, Gezamina, Goikoetxe, Manttoni, Moko, Mozolua, Patzolua, Txakala, Udaremarroi, Urdin, Urtebi haundi, Urtebi txiki, Frantzes Sagarra, Verde agria...
Sagar horietatik abiatuz eta baserriko sagardoa lortu arte, urtero betetzen zuten erritual naturak baldintzatutako egutegiaren garai gogoangarria zen: iraila bukaeratik aurrera lurretik eta kizkiaren laguntzarekin sagarrak banan-banan jaso, garbitu, eta dolarean zanpatu. Baina muztioa upeletan aste batzuk igaro ondoren iristen zen baserrietako umeentzat benetako une magikoa, bertatik muztioa beharrean sagardoa ateratzen baitzen!
Amonak egunero sagardoa hartzeko ohiturari eusten dio, eta basokada bakoitza dastatzearekin batera begiak itxi eta sagastiak urtaro bakoitzaren koloreekin jantzen zireneko paisaiak ikusten ditu. Eta haien loreek erakarritako erleak, eta erleek erakarritako txoriak...
4 COLORES Y MIL SABORES
Para mí, las sidrerías no son más que lugares con buen ambiente a los que acudo una o dos veces al año con las amigas para cenar. ¡Ah, y la sidra, la chispa que nos hace cantar en esas especiales sobremesas! Fuera de las sidrerías, en cambio, no tengo costumbre de beber sidra, ya que me parece una bebida para degustar de vez en cuando.
La amona ha sido testigo de los tiempos en los que consumían sidra a diario en su caserío. Tiempos en los que se distinguían más de 25 variedades de manzana, cada cual con una acidez y dulzor determinado: Aritza, Errezila, Gezamina, Goikoetxe, Manttoni, Moko, Mozolua, Patzolua, Txakala, Udaremarroi, Urdin, Urtebi haundi, Urtebi txiki, Frantzes Sagarra, Verde agria...
El ritual anual para convertir esas manzanas en sidra de caserío era una época señalada en el calendario, y siempre estaba condicionada por la madre naturaleza: a partir de finales de septiembre las manzanas se recogían del suelo una a una con la ayuda de un aguijón, se lavaban y se machacaban en el lagar. Pero el momento mágico para los niños del caserío llegaba después de que el zumo pasara algunas semanas dentro de las barricas, ¡ya que era entonces cuando veían salir sidra en lugar de zumo!
La amona conserva la costumbre de beber sidra a diario y, cada vez que degusta un trago, cierra los ojos y vuelve a ver los paisajes pintados con el color de los manzanales en cada estación. Y las abejas atraídas por sus flores, y los pájaros atraídos por las abejas...
Gipuzkoako Foru Aldundia
URKOME
UROLA KOSTAKO LANDA GARAPENERAKO ELKARTEA

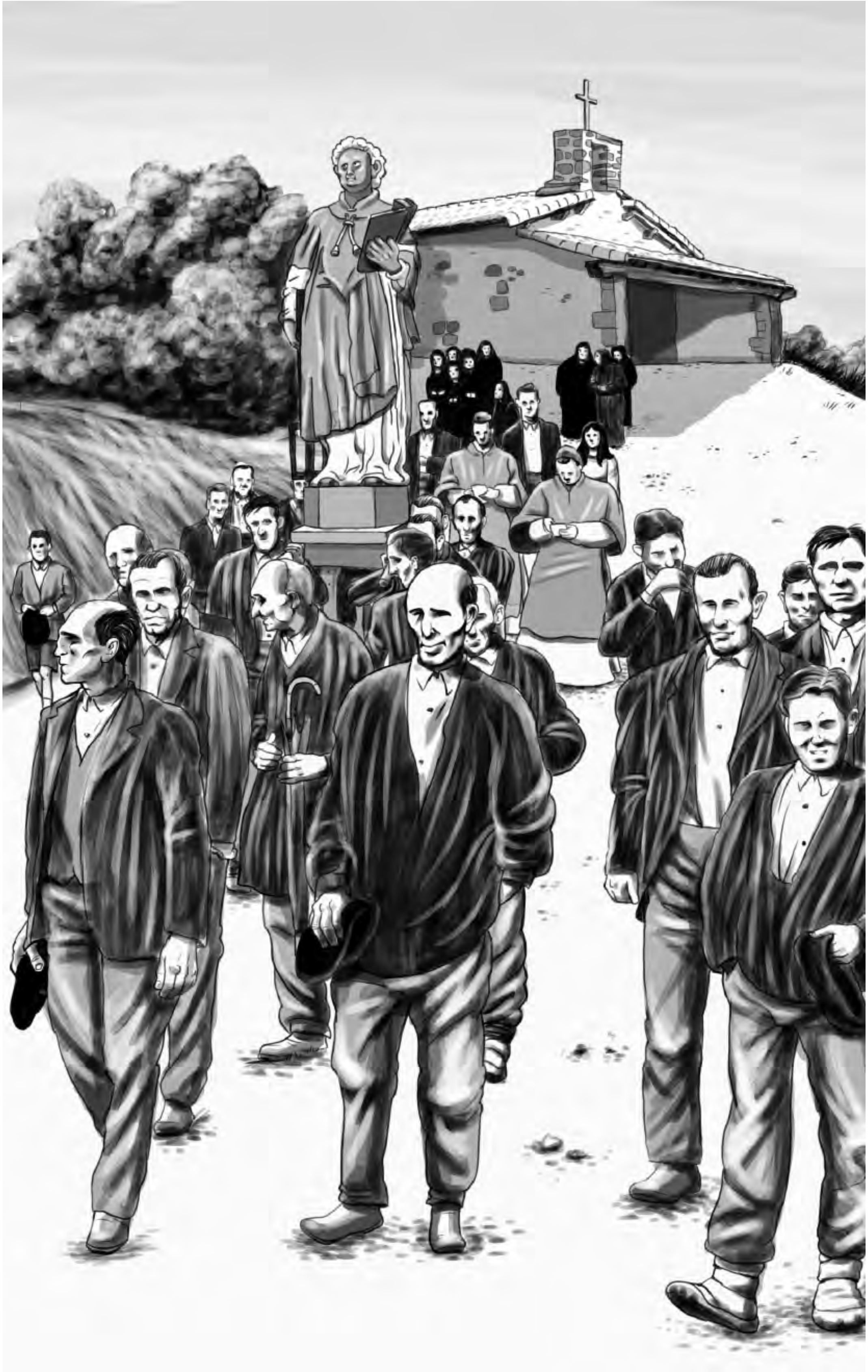

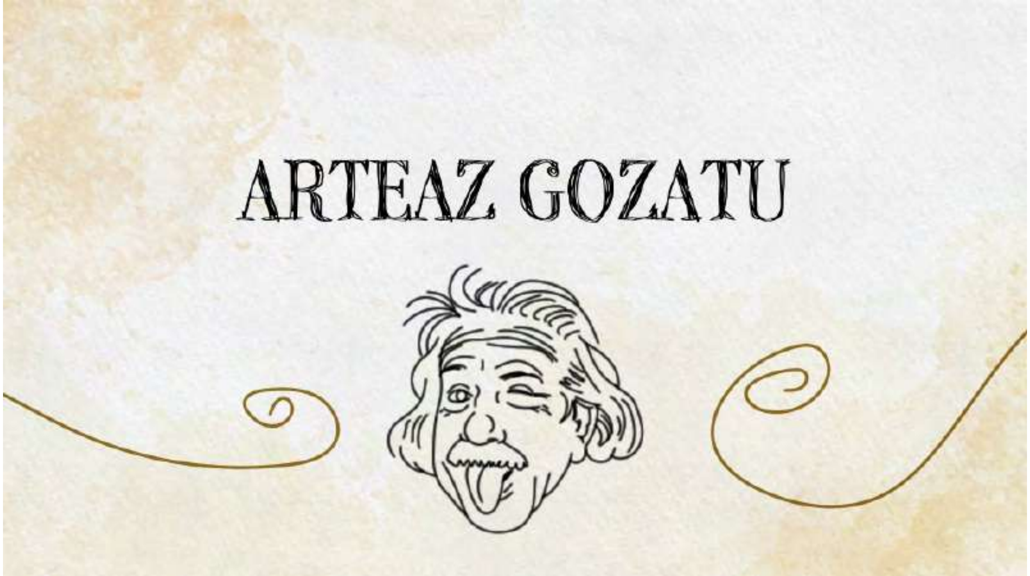
ARTEAZ GOZATU

XIX.
MENDEA
EKIALDEKO
INFLUENTZIA

XVIII.
MENDEA
FRANTZIAKO
IRAULTZA

IKARO

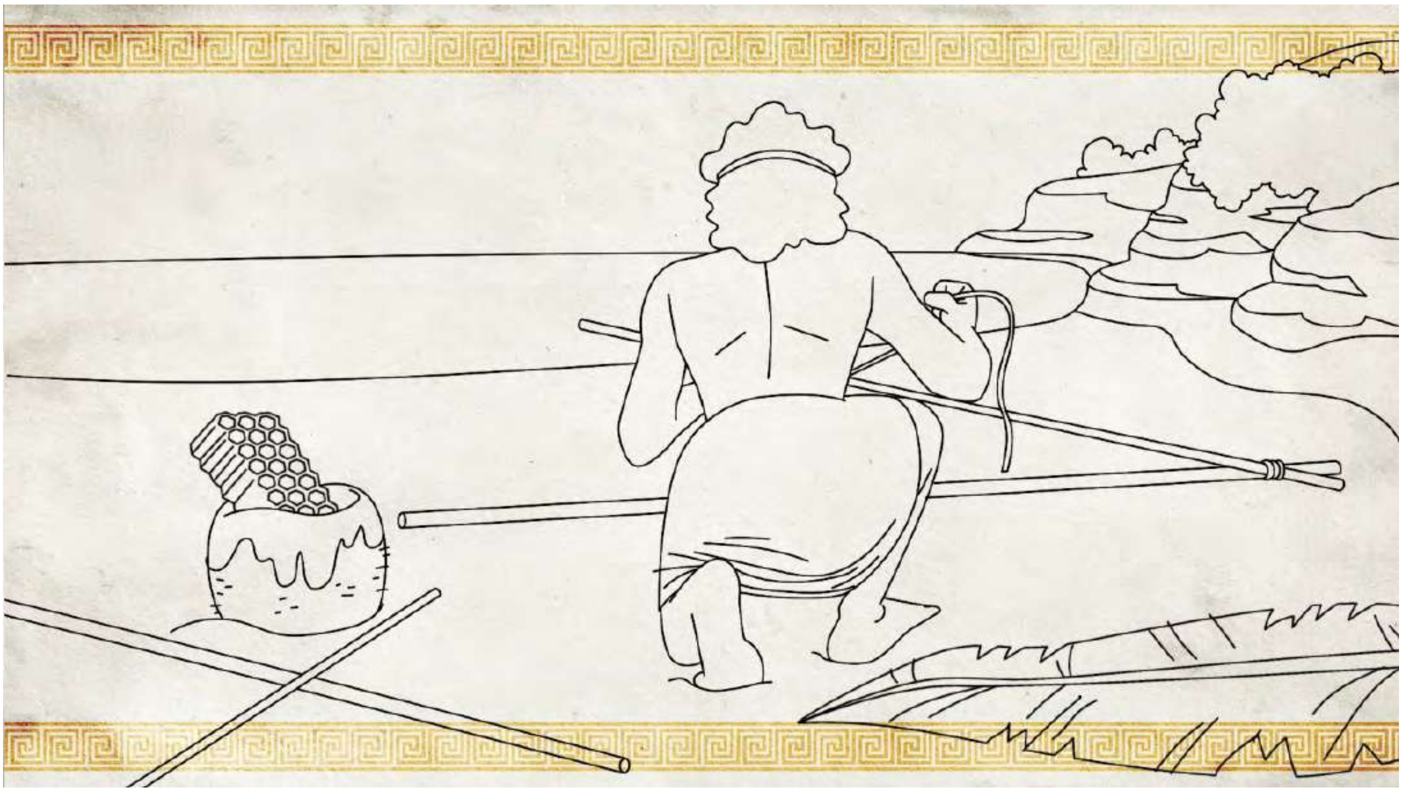

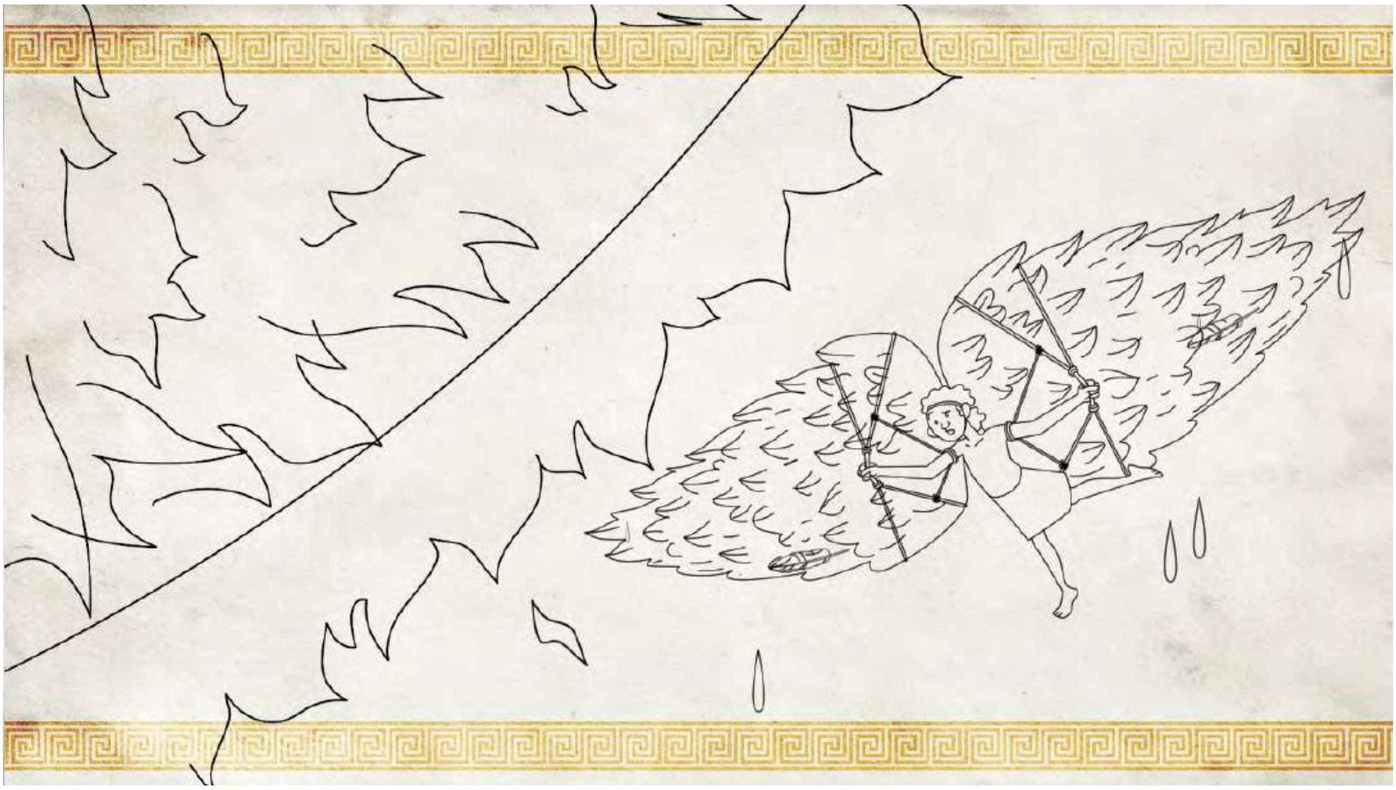

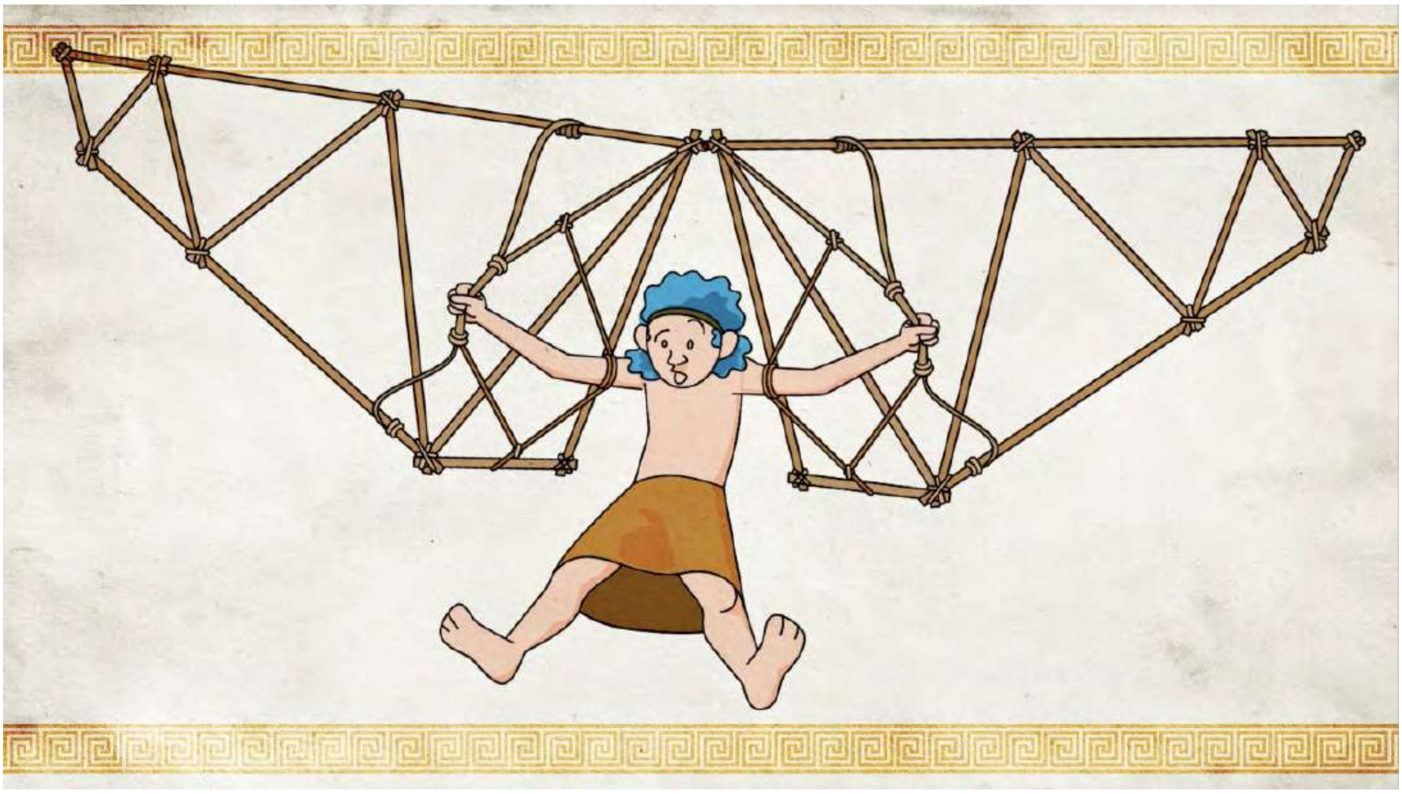

Paisaiak

Herri edo ingurune zehatz baten kokagunea adierazten duten ilustrazioak.

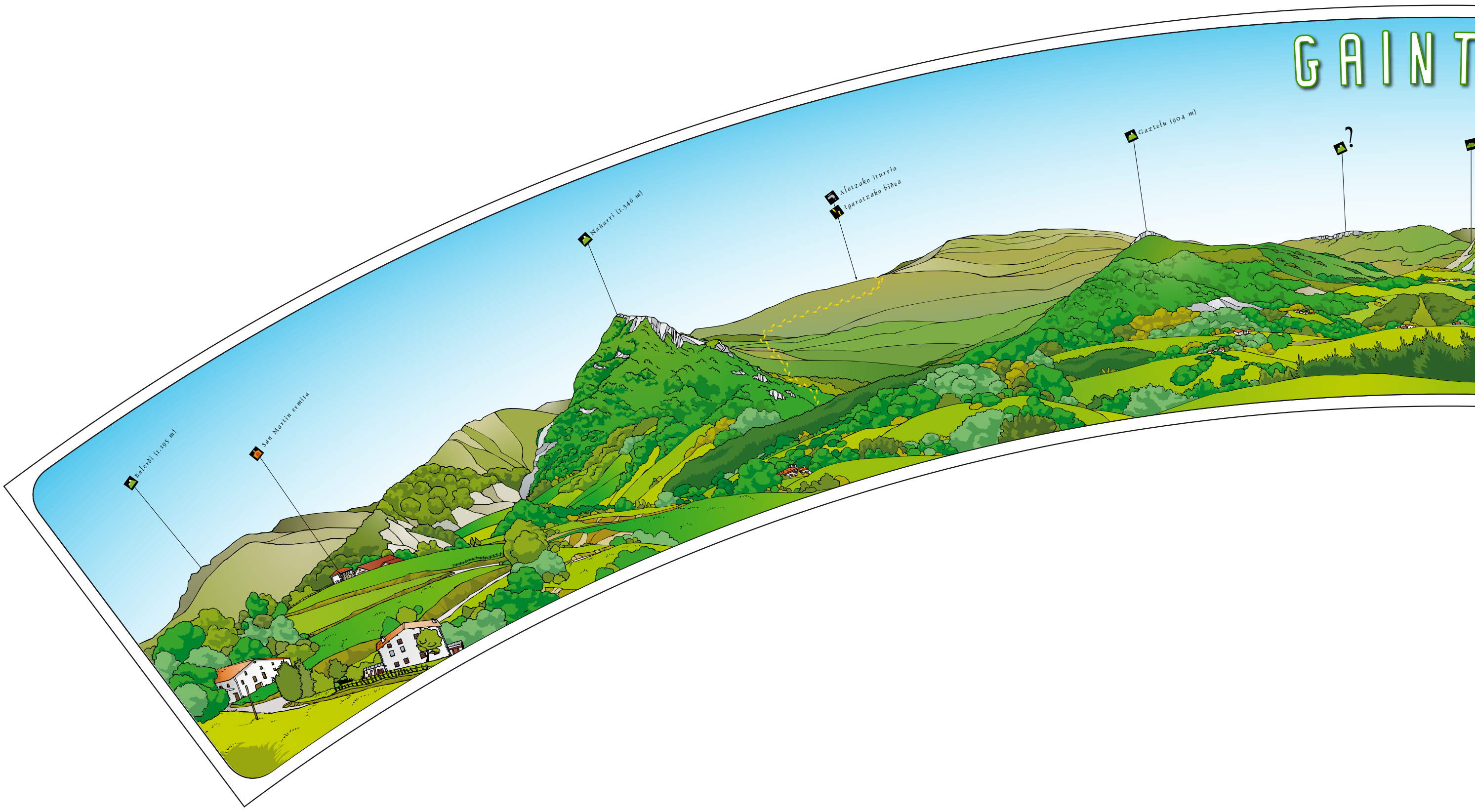

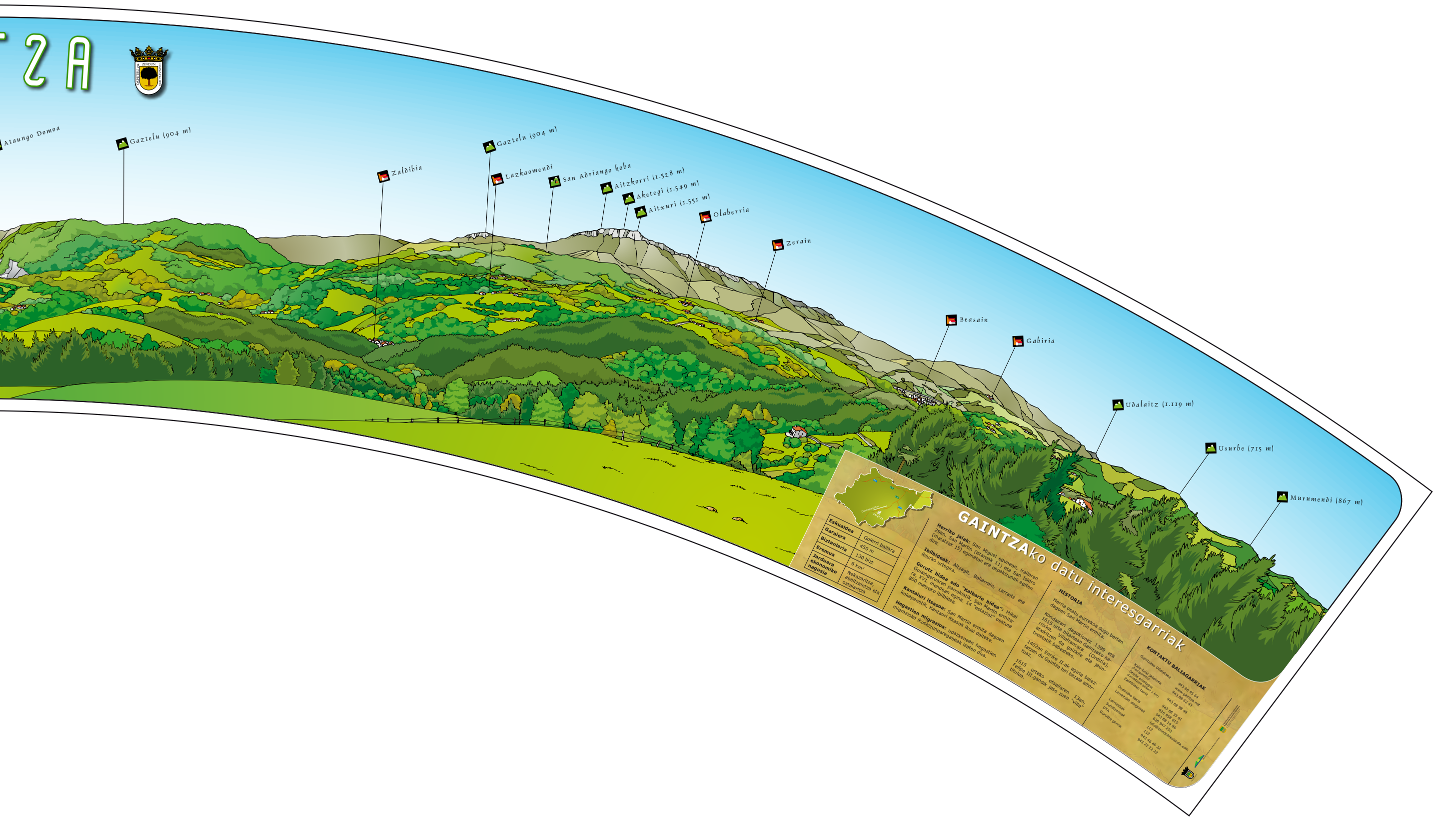

TZA
Ataungo Domoa
Gaztelu (904 m)
Zaldibia
Gaztelu (904 m)
Lazkaomendi
San Adriango koba
Aitzkorri (1.528 m)
Aketegi (1.549 m)
Aitxuri (1.551 m)
Olaberria
Zerain
Beasain
Gabiria
Udalaitz (1.119 m)
Usurbe (715 m)
Murumendi (867 m)
GAINTZAko datu interesgarriak

GAINTZA herrigunea
Zu hemen zaude
MIKEL DEUNA GOIANGERUAREN PARROKIA
Lehendabiziko berria, XVI. mendean Iruinako gotzaiak egindako bisita batean agertzen da.
Harria Aralarko harrobietatik ekarria da, harriarteko hondarra berriz Aiestaran errekatik eta Ibares-eko errota ondotik.
Kanpaiak ez ziren 1609. urterarte eliz dorrean jarri.
Erretaula errenazimentu garaikoa dauka.
Sarrerako ate nagusia, arkubira gotikoz hornitua dago.
1936ko gerratean eliz barrengo harrizko goi-horniduran kalte gogorrak izan zituen.
Bere jai eguna irailaren 29an ospatzen da, San Migel egunez.
SAN MARTIN DE TOURS
XIV. mendean baselizaren berri ematen zen.
San Martin de Tours-en irudia duen barrokar erretaula polikromatua aurkitzen da bertan. Egilea Gabriel de Arza idiazabaldarra izan zen.
Kanpokaldean, kontrako elementu klimatologikoak uxatzeko balio zuen ur bedeinkatzailea dauka.
Burdinezko gurutzez hornitutako gurutz bide-zaharrean dago kokatua.
Jakitun batzuek diotenez, inguruetako lehen parrokia izan zela onartzen dute.
Bere jai eguna azaroaren 11n ospatzen da, San Martin egunez.

ORENDAIN
Hirigunea
Zu hemen zaude
ERAIKUNTZA ETA ETXEBIZITZEN IZENDEGIA
Udaletxea 1
Kiroldegia 2
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-eliza 3
Ugarte txiki 4
Beinberri 5
Uranga 6
Udaletxea 7
Kiroldegia 8
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-ekiza 9
Udaletxea 1
Kiroldegia 2
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-ekiza 3
Ugarte txiki 4
Beinberri 5
Uranga 6
Udaletxea 7
Kiroldegia 8
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-ekiza 9
Udaletxea 1
Kiroldegia 2
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-ekiza 3
Ugarte txiki 4
Beinberri 5
Uranga 6
Udaletxea 7
Kiroldegia 8
"Ntra Sra. de la Asunción" Parrokia-ekiza 9
ORENDAINGO UDALETXEA
Gaur egungoak baino lehen, Elizaren ondoan aurki zitekeen beste eraikin batek betetzen zuen udaletxe funtzioa, Juan de Zabalak 1690 urtean diseinatu eta eraikia. Eraikin hura zaharkitu bezain mugatua geratu zen baina, eta garaiko kontzejuak Iromendi baserri aurrean edifizio berria eraikitzea erabaki zuen.
Honenbestez, 1785. urtean Juan Ignacio de Arrueri egin zioten proiektu haren enkargua, baina J.A Arzadun eta Francisco de Iberoren oharrak medio, ez zuen Gaztelako Kontzejuaren onarpenik lortu. Gauzak honela, Gaztelako kontzejuak eta San Fernandoko Arte Ederretako Erret Akademiak, Justo Antonio de Olaguibel gasteiztarrari egin zioten proiektu berri baten eskaria eta honek, 1787 urtean aurkeztu zuen, 1789 urtean onartua izan zelarik. Gaur egungo plaza eraikitzeko proposamena ere, arkitektuak berak egin zuen; obra, aldiz, Manuel de Balda Ataundarrak burutu zuelarik. Lantegi guzti haiei, Manuel Martin de Carrerak emango zien oniritzia 1797 urtean.
Gaur egungo Orendaingo Udaletxea, Neoklasiko estiloko udaletxeen artetik bereizi litekeen adibide bikaina da, tenplu erromatar baten itxura betekoa.
ORENDAINGO UDALA
ORENDAINGO PARROKIA-ELIZA
Orendaingo egungo "Ntra Sra. De la Asunción" Parrokia-eliza Barrokoa, Martin de Carrerak diseinatu zuen 1764 urtean. Gauzatzea, aldiz, Diego de Aizpeurrutia, Andres de Goicoechea eta Juan Bautista de Careaga obra-maisuen eskutik etorri zen.
Martin de Carrerak 1520-1530 urte inguruko elizaren birmoldaketa konplexua egin zuen. Batetik, sortaldetik sartaldera, orientazio aldaketa bat burutu zuen. Bestetik, absidea eta gurutzadura gehitu zizkion, estilo gotiko-errenazentistakoak biak ala biak. Eta azkenik, eraikuntzari errematea eman zion, aurreko eraikina bera ere, guztiz bukatu gabe baitzegoen. Sei urte geroago, 1770 urtean, Manuel Martin de Carrerak, Martinen semeak, arauzko azken ikuskapena eman zion aitaren lanari, txukun bukatutakoa zela ziurtatuz.
SAN SEBASTIAN ERMITA
Trapezio formako absidea duen eraikuntza errektangularra da. Sortaldera begira eraikitakoa, Santiago bide hertzean topa liteke, Gipuzkoan gisa bereko beste baseliza asko eta asko bezalaxe. Gaur egungo eraikina 1734 urtekoa dela dirudi, nahiz eta azken urtetan berrikuntzaren bat edo beste jasandakoa den. Testamentuetan topaturiko erreferentziei esker baina, 1566 urterako eraikia zegoela ziurta dezakegu.

Harremanetarako:
Begoña Rivero
Eneko Salaberria

Nafarroa 37B, 20800 Zarautz
943 833 641
arazi@arazi.eus
www.arazi.eus

i + o + = arazi
ideiak
borobiltzen

Ideiak

borobiltzen

Heziketa
Komunikazioa
Kudeaketa